NOVINY MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-PETRŽALKA

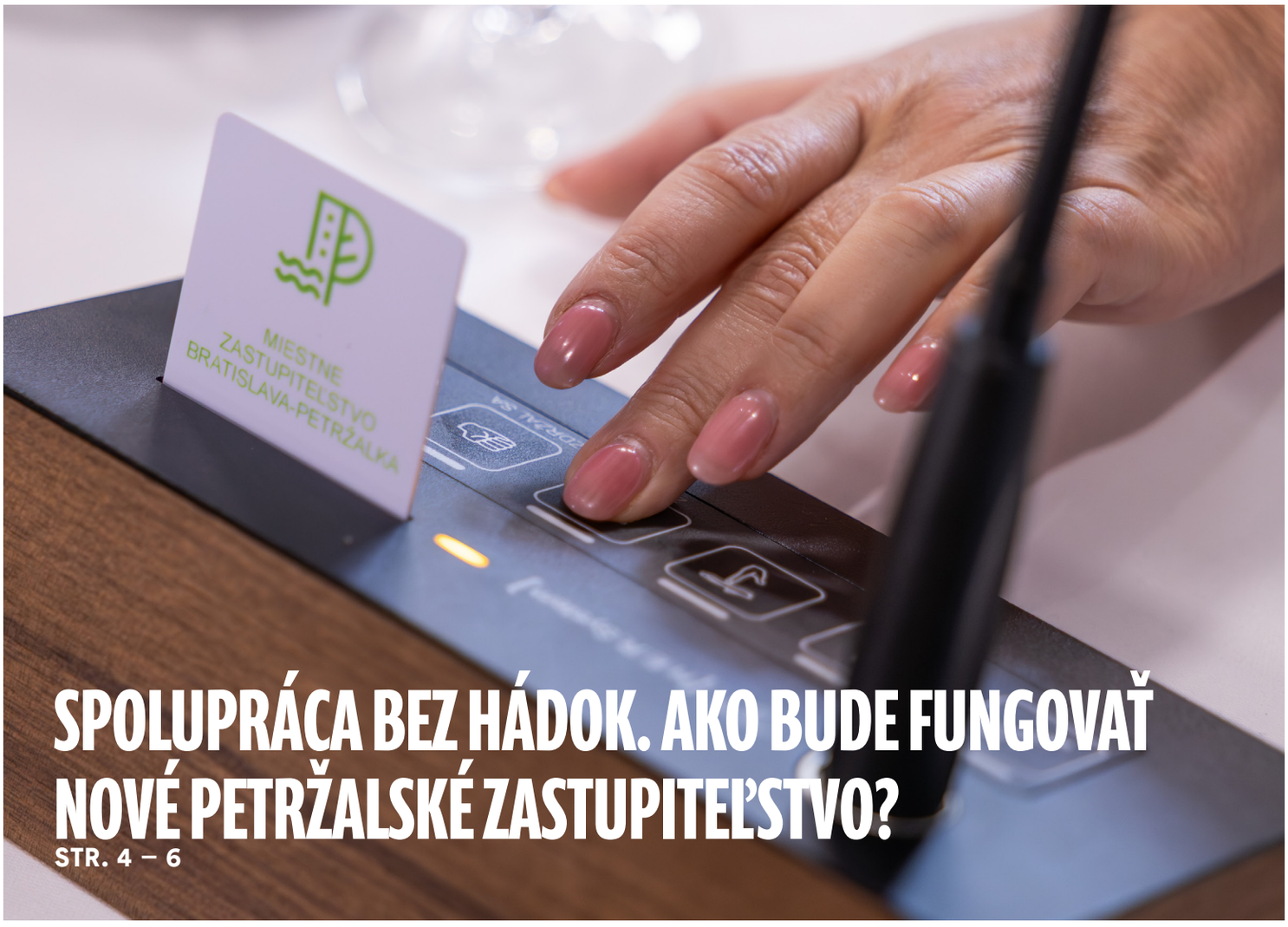
NAŠA PETRŽALKA

Číslo 11/2026 | Ročník 8
November 2026 | petrzalka.sk

Naskenujte QR kód a čítajte online

V PETRŽALSKÝCH ŠKOLÁCH SA VZDELÁVA VYŠE 10-TISÍC DETÍ

STR. 2

SPOLUPRÁCA BEZ HÁDOK. AKO BUDE FUNGOVAŤ NOVÉ PETRŽALSKÉ ZASTUPITEĽSTVO?

STR. 4 – 6

Starosta aj poslanci sa zhodujú, že nechcú, aby sa miestny parlament stal bojiskom politických strán. | Foto: Ivana Vrabľová

BAVÍ MA TO DOSŤ, TEN ŽIVOT

Za svoj ostatný dokument, *Raději zešílet v divočině*, si z tohtoročného Medzinárodného filmového festivalu v Karlových Varoch odniesol najcennejšiu trofej – Krištáľový glóbus. Bláznivý i magický príbeh bratov-dvojičiek **Ondřeja a Františka Klišíkovcov**, ktorí si vybrali život na samote na Šumave odvtedy obieha festivaly po celom svete. *„Keď sme vybrali Karlovy Vary, nečakal som to a extrémne ma to potešilo, lebo to je obrovská cena, ktorá znamená, že tvoja filmárska kariéra sa niekam posúva. Dáva ti to veľký kredit, a tým pádom môžeš pomýšľať na väčšie projekty. Áno, bol to pocit zadosťučinenia, že moje utrpenie stálo za to,“* hovorí nová Osobnosť Petržalky, oceňovaný dokumentarista **Miro Remo**.

STR. 12 – 14

ZAČÍNA SA REKONŠTRUKCIA ŠTVRTEJ ŠKOLSKEJ PLAVÁRNE

Bazén na ZŠ Turnianska čaká obnova za viac ako 1,8 milióna eur. Veľký dôraz samospráva kladie na bezbariérovosť.

STR. 9

PARABEDMINTONISTI SÚ MRŠTNÍ A RÝCHLI

„Ak je niekto mladý a má zdravotné znevýhodnenie, často čelí aj šikane. Mojím cieľom je budovať v hráčoch sebavedomie,“ hovorí tréner parabedmintonového klubu z Petržalky.

STR. 26 – 27

VZDELANIE SI VÁŽIME. SAMOSPRÁVA OCENILA PEDAGÓGOV

Pri príležitosti Svetového dňa učiteľov Petržalka ocenila desať výnimočných pedagogičiek a pedagógov.
Foto: Tatiana Šeliga

Byť učiteľom znamená oveľa viac než len odovzdávať vedomosti. Sú to práve oni, ktorí neraz ako prví objavia v deťoch netušený talent, dokážu povzbudiť, keď sa nedarí; podať pomocnú ruku, keď je to potrebné, a vidieť potenciál aj tam, kde ho iní prehliadajú.

Pri príležitosti Svetového dňa učiteľov 15. októbra 2026 Petržalka ocenila Cenou starostu mestskej časti Bratislava-Petržalka desať výnimočných pedagogičiek a pedagógov základných a materských škôl.

Cenu starostu si odniesli za mimoriadne výsledky vo vzdelávaní, za odbornú a mimoškolskú činnosť, za prácu s talentovanými deťmi a za podporu tých, ktoré potrebujú individuálny prístup a osobitnú starostlivosť.

Ocenenie získali **Laura Kucháriková** (MŠ Lachova), **Katarína Blahútová** (MŠ Jankolova), **Iveta Kulifajová** (MŠ Haanova), **Paulína Blizmanová** (ZŠ Tupolevova), **Katarína Pružinská** (ZŠ Dudova), **Iveta Cichová** (ZŠ Prokofievova), **Zuzana Kalmanová** (ZŠ Budatínska), **Natália Vaněková** (ZŠ Pankúchova), **Radka Atanasova** (ZŠ Nobelovo nám.) a **Rudolf Gróf** (ZŠ Gessayova). Blahoželáme a ďakujeme.

Nikoleta Janková

V PETRŽALSKÝCH ŠKOLÁCH SA VZDELÁVA VYŠE 10-TISÍC DETÍ

Petržalka rastie, a s ňou aj počet detí v školách. V novom školskom roku 2026/2027 navštevuje 26 materských a 11 základných škôl 10 039 detí. A dobrou správou je, že napriek vysokému záujmu sa podarilo zabezpečiť miesto všetkým petržalským deťom, ktorých rodičia podali žiadosť o prijatie. Čo ďalšie prezrádzajú školské štatistiky?

Do škôlok nastúpilo 816 nových detí, čím ich celkový počet dosiahol úroveň 2 648. Do školských lavíc zasadlo 846 prvákov. Základné školy tak spolu navštevuje 7 391 žiakov.

Osobitnú pozornosť mestská časť venuje 904 deťom so zdravotným znevýhodnením. Okrem začlenenia do bežných tried im vytvára aj špecializované vzdelávacie podmienky. Napríklad v **MŠ Turnianska 6** a v základných školách **Nobelovo námestie** a **Tupolevova** sa vzdelávajú deti s narušenou komunikačnou schopnosťou a v **MŠ Iľjušinova** a v **ZŠ Prokofievova** zase deti s poruchami autistického spektra.

Za kvalitným a dostupným vzdelávaním však stoja ľudia. A práve v personálnom obsadení sa samospráve podarilo urobiť pokrok. V septembri obsadila všetky voľné učiteľské pozície v materských školách a až šesť z jedenástich základných škôl má dnes pedagogický zbor v plnom stave.

Získať a udržať si zamestnancov pomáhajú aj benefity. Od náborových príspevkov od 550 do 1 000 eur, cez dostupné nájomné bývanie, ktoré aktuálne využíva 70 zamestnancov; až po rozvojové projekty Lernium a Synergia, vďaka ktorým si môžu učitelia mesačne prilepšiť o 130 eur v čistom.

Hoci na základných školách stále chýba osem pedagógov a výzvou zostáva aj obsadzovanie miest v školských jedálňach, na zlepšovaní podmienok samospráva ďalej pracuje. Cieľom totiž nie je len zabezpečiť miesto pre každé dieťa, ale aj prostredie, v ktorom môže napredovať.

Nikoleta Janková

ZBER Komunálny odpad s obsahom škodlivých látok

Odpad tohto typu môžete odovzdať **v sobotu 14. 11**. na troch miestach:
8:00 – 9:30 Ovsištské nám. 1 (vedľa OD Terno)
9:45 – 11:00 Šrobárovo námestie (parkovisko za MŠ Macharova 1)
11:15 – 12:30 Holíčska 5-11 (veľké parkovisko)
Odovzdať môžete: staré náterové hmoty, odpadové rozpúšťadlá, pesticídy, oleje a tuky, batérie a akumulátory, žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť, vyradené elektrické a elektronické zariadenia a spotrebiče (počítače, televízory, monitory, žehličky, práčky, mixéry a pod.). Tekuté látky musia byť v uzavreté v pevných obaloch, maximálne 5 kg/osoba.

ZBER Elektroodpad

Môžete ho odovzdať **v sobotu 28. 11. od 8:00 do 14:00**. **Predtým však** najneskôr **do 25. 11.** kontaktujte Miestny úrad Bratislava-Petržalka **osobne, telefonicky alebo mailom** – 02/ 68 288 852, 0947 487 225, maria.dobrevova@petrzalka.sk alebo 02/ 68 288 796, 0947 487 228, zuzana.brzova@petrzalka.sk. (Zber môžete objednať aj cez **zberelektroodpadu.sk**.)
Nahláste druh a počet spotrebičov, meno, priezvisko, telefonický kontakt a presnú adresu. Pripomíname, že sa zbiera všetok elektroodpad **s výnimkou** televízorov, monitorov a žiariviek.
V deň zberu **do 8:00** vyložte elektroodpad do vchodu bytového domu alebo za bránu rodinného domu. Ak sa odpad nepodarí odviezť do 14:00, do 14:30 zavolajte na tel. č. 0907 434 303.

NOVINKA V PSÍCH VÝBEHOCH: PSIE PISOÁRE

Psie pisoáre doplnili vybavenie všetkých piatich petržalských psích výbehov. Foto: Alexandra Rogánska

V októbri pribudli do psích výbehov v správe mestskej časti špeciálne 80-kilogramové betónové kužele s priemerom 39 cm a výškou 60 cm. Ide o tzv. psie pisoáre, ktoré môžu psy využívať na močenie a značkovanie svojho teritória. Vo výbehu na Wolkrovej sú umiestnené dva takéto kužely, na Holíčskej, Vyšehradskej, Šrobárovom námestí a Lietavskej po jednom.

Ich umiestnenie by mohlo pomôcť obmedziť poškodzovanie trávnika, keďže moč psov môže spôsobovať jeho vysychanie a vznik „spálených miest“. Psie pisoáre sú bezúdržbové – o čistenie sa postará dažďová voda.

Alexandra Rogánska, referát životného prostredia

MIESTNE REFERENDUM JE NEPLATNÉ, HLASOVALO LEN 26,55 PERCENT

Koncom októbra Petržalčania nevolili len svojich zástupcov na ďalšie štyri roky, ale hlasovali aj v miestnom referende vyhlásenom na základe petície obyvateľov. Na štyri otázky týkajúce sa parkovania, trvalo bezplatného prístupu k Veľkému Draždiaku, spravodlivejšieho rozdelenia podielových daní a budúcej výstavby v území Centrálnej osi odpovedalo **26,55 % z 96 573 oprávnených voličov**. Keďže nebola prekročená zákonná hranica účasti z posledných komunálnych volieb – teda 32,2 % – referendum je z právneho hľadiska neplatné.

Zaujíma vás, ako sa hlasovalo? Petržalku ako jednu parkovaciu zónu si želá **90,57 % (23 008) hlasujúcich**, nesúhlas vyjadrilo 2 144 ľudí a 251 nehlasovalo.

Bezplatný prístup k jazeru Veľký Draždiak a zriadenie vecného bremena prechodu cez brehové pozemky podporilo **97,10 % (24 666) zúčastnených**, 604 hlasujúcich nesúhlasilo, 133 nehlasovalo.

Spravodlivejšie rozdelenie financií a rovnaký podiel z daní na obyvateľa od hlavného mesta v porovnaní s ostatnými mestskými časťami chce **96,81 % (24 593) ľudí**, proti je 636 ľudí, 174 nehlasovalo.

Ochranné pásmo pre novú výstavbu v území Centrálnej osi Petržalky najmenej 50 metrov od okien existujúcich objektov žiada **93,53 % (23 761)** hlasujúcich, 1 345 bolo proti a 297 odpoveď nevyplnilo.

Silvia Šimeková

NOVÝ MAPOVÝ PORTÁL UKAZUJE, AKO SA PETRŽALKA MENILA

Ako pribúdali domy, ulice, infraštruktúra či nové prepojenia cez Dunaj? A ako vyzerali miesta, ktorými dnes denne prechádzate? Staré a nové mapy, historické zábery aj premeny známych zákutí vám ukážu Petržalku z trochu iného uhla. Samospráva od októbra sprístupnila na svojom webe **petrzalka.sk v sekcii Mapy** novinku – **Mapový príbeh Petržalky**, ktorý ilustruje, ako sa niekdajšia najväčšia obec Československa, dnes najľudnatejšia mestská časť Slovenska menila od povojnových rokov až po súčasnosť.

ĎALŠIA ŠPORTOVÁ HALA JE NA PRENÁJOM

Malá telocvičňa Športovej haly na Wolkrovej je opäť k dispozícii verejnosti. „Zrkadlovú“ sálu si môžete prenajať či už plánujete tancovať, cvičiť jogu, pilates, gymnastiku, venovať sa bojovým športom alebo si jednoducho zašportovať s partiou. A nemusí vás to vyjsť draho – za **hodinový prenájom** zaplatíte len **20 €**. Priestor si môžete rezervovať cez web **petrzalkasportuje.sk**. Pripomíname, že podlaha telocvične je pokrytá baletizolom, preto pri výbere aktivity zvážte, či je na ňu tento povrch vhodný.

AJ TENTO ROK PETRŽALKA FINANČNE PODPORÍ ŠPORTOVÉ KLUBY

Už len **do 15. novembra** môžu športové kluby pôsobiace v Petržalke požiadať mestskú časť o dotáciu na svoju činnosť v roku 2027. Športovci si rozdelia približne **357-tisíc eur**, definitívna suma však bude známa až po schválení rozpočtu. Do výzvy sa môžu zapojiť kluby, ktoré majú zväzovú príslušnosť, v Petržalke pôsobia aspoň 3 roky, aktívne pracujú s mládežou od 5 do 23 rokov, minimálne pätina členov má trvalý pobyt v Petržalke a za posledný rok sa zúčastnili aspoň na jednej súťaži. Žiadosť treba podať výlučne cez portál **petrzalka.egrant.sk**. Viac info na **petrzalka.dotacie.sk**.

pripravila Martina Štefániková

INZERCIA

JÁN HRČKA SA STAL ŠTVRTÝ RAZ STAROSTOM

PETRŽALKA

V zastupiteľstve bude mať opäť silnú prevahu koalícia štyroch strán.

V Petržalke hlasovalo v tohtoročných spojených regionálnych voľbách až 46,39 % oprávnených voličov.
Foto: Ivana Vrabľová

Obyvatelia mestskej časti Bratislava-Petržalka si v tohtoročných spojených regionálnych a komunálnych voľbách zvolili svoje vedenie na nové volebné obdobie. Post starostu najľudnatejšieho sídliska úspešne obhájil doterajší šéf samosprávy **Ján Hrčka**, ktorý získal presvedčivú podporu u viac ako polovice voličov.

Volebná účasť v Petržalke oproti roku 2022, keď sa prvé spojené voľby konali s účasťou 32,23 %, výrazne vzrástla. Tento rok dosiahla takmer polovicu, až **46,39 %** z celkovo **94 606 oprávnených voličov**.

Petržalčania si na čelo samosprávy zvolili doterajšieho starostu **Jána Hrčku** (nominant strany Krajina), ktorý získal nadpolovičnú väčšinu platných hlasov, teda až 22 665, čo predstavuje **54,36 %**. Približne rovnako – 23 120 hlasov – získal aj v roku 2022.

O post starostu Petržalky sa uchádzali aj **Daniel Klimovský** za koalíciu Team Bratislava, Progresívne Slovensko, Sloboda a Solidarita a Demokrati (34,37 %) a nezávislý kandidát **Juraj Mravec** (11,25 %).

Koalícia strán získala podporu

Zloženie 35-členného miestneho zastupiteľstva pre všetkých šesť volebných obvodov je známe. Vo voľbách poslancov dominuje koalícia strán Team Bratislava, Progresívne Slovensko, Sloboda a Solidarita a Demokrati, ktorých kandidáti obsadia v novom zastupiteľstve spolu 33 poslaneckých mandátov. Teda rovnako, ako ich v roku 2022 táto koalícia získala bez Demokratov. Zvyšné dve kreslá si delia nominanti strany Krajina – staronový poslanec **Milan Vetrák** a nováčik **Peter Graňák**.

Petržalku bude v mestskom zastupiteľstve Bratislavy zastupovať 10 poslancov a v zastupiteľstve Bratislavského samosprávneho kraja 9 poslancov (viac v grafike).

Kompletný zoznam zvolených poslancov za mestskú časť, mesto aj kraj mestská časť zverejnila na **volby.petrzalka.sk/kandidati**.

Petržalka maká ďalej

Novozvolené vedenie mestskej časti vstupuje do volebného obdobia s jasným cieľom – pokračovať v rozbehnutých projektoch a stabilnom fungovaní samosprávy.

Ustanovujúce zasadnutie nového zastupiteľstva by sa malo konať v utorok 17. novembra.

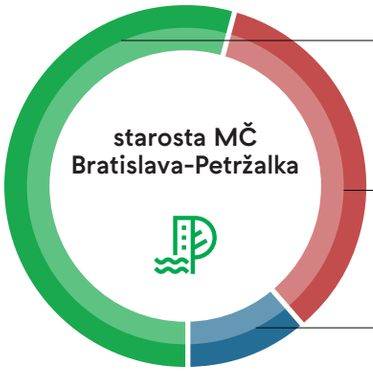
Mária Halašková

Poslanci petržalského zastupiteľstva

Ján Bučan | David Bučko | Matej Dančo | Michaela Ganderáková | Jozef Gašparík | Peter Graňák | Radoslav Guňovský | Simona Chmelíková | Adam Kalina | Daniel Klimovský | Peter Kotuľa | Tatiana Kratochvílová | Matúš Krčmárik | Katarína Kubincová | Peter Lošonský | Lenka Milincká | Pavol Peceň | Adam Pekár | Zdenko Pek | Milan Ján Pilip | Juraj Podhradský | Milan Polešenský | Dávid Púchovský | Adam Sarlós | Ján Sciranka | Dávid Selyem | Erich Stračina | Branislav Sucha | Marianna Szarková | Pavol Škápik | Ladislav Točka | Juraj Valocsay | Miroslava Vermeiren | Milan Vetrák | Richard Vilkus

Poznámka:
P. Graňák a M. Vetrák – Krajina; ostatní – koalícia Team Bratislava, Progresívne Slovensko, Sloboda a solidarita, Demokrati

REGIONÁLNE VOĽBY 2026 V PETRŽALKE

Ján Hrčka
22 665 (54,36 %)

Daniel Klimovský
14 330 (34,37 %)

Juraj Mravec
4 693 (11,25 %)

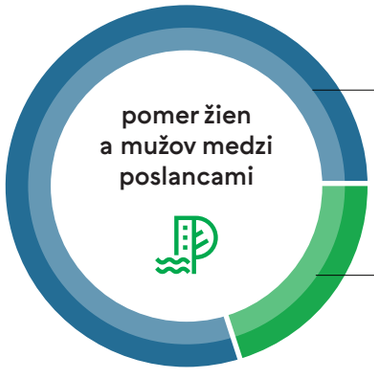

volebná účasť
43 896 (46,39 %)

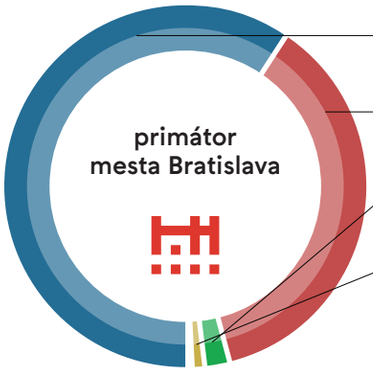
Team Bratislava,
Progresívne Slovensko,
SaS, Demokrati
33 (94,3 %)

Krajina
2 (5.7 %)

muži
28 (75 %)

ženy
7 (25 %)

Matúš Vallo
25 045 (59,38 %)

Jozef Ráž
15 392 (36,49 %)

Zuzana Šubová
986 (2,33 %)

Ľubomír Géci
461 (1,09 %)

ostatní
135 (0,71 %)

Juraj Droba
27 639 (66,99 %)

Rastislav Gajarský
6 062 (14,67 %)

Zuzana Krajčovičová
4 073 (9,85 %)

Dávid Staruch
1 889 (4,57 %)

ostatní
1 658 (3,92 %)

Petržalka v zastupiteľstve mesta Bratislava

Ján Bučan
Ján Hrčka
Daniel Klimovský
Tatiana Kratochvílová
Matúš Krčmárik
David Púchovský
Michal Rakús
Adam Sarlós
Pavol Škápik
Miroslav Žiak

Petržalka v zastupiteľstve BSK

Oskar Dvořák
Ján Hrčka
Robert Kočkovský
Milan Polešenský
Michal Sabo
Erich Stračina
Jozef Uhler
Miroslava Vermeiren
Richard Vilkus

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

SPOLUPRÁCA BEZ HÁDOK. AKO BY MALO FUNGOVAŤ NOVÉ PETRŽALSKÉ ZASTUPITEĽSTVO?

Starosta Petržalky bude nasledujúce štyri roky na čele zastupiteľstva zloženého takmer výlučne z poslancov zvolených za koalíciu strán Team Bratislava (TB), Progresívne Slovensko (PS), Sloboda a solidarita (SaS) a Demokrati. Ako budú navzájom spolupracovať? A ako chcú zabezpečiť, aby sa nové zastupiteľstvo nestalo len bojiskom dvoch politických táborov? Spýtali sme sa starostu **Jána Hrčku** a predsedu najsilnejšieho poslaneckého klubu predchádzajúceho zastupiteľstva, **Pavla Škápika**.

Ján Hrčka, starosta mestskej časti Bratislava-Petržalka

Do petržalského zastupiteľstva zvolili Petržalčania 33 poslancov z radov PS, TB, SaS a Demokrati, teda z radov opozície. Premýšľali ste už, ako nastavíte pravidlá spolupráce?

V menšine som bol na zastupiteľstve aj posledné štyri roky. A či máte proti sebe osemnásť, dvadsaťpäť alebo tridsaťtri poslancov, to na veci nič nemení. Nikdy som nerobil úmyselne nikomu zle. Mám svoju víziu, dostal som mandát od obyvateľov, dopredu som povedal, čo chcem robiť, ako to chcem robiť, prečo to chcem robiť a v rámci svojich kompetencií tak, ako som to robil predchádzajúce štyri roky, chcem robiť ďalšie štyri roky to, čo považujem za správne – a poslanci v rámci svojich kompetencií tiež môžu presadzovať svoj program, svoje veci. Takže myslím si, že nejako zásadne sa situácia nezmenila.

Aký bude váš prvý krok smerom k poslancom, aby ste obrúsili hrany po volebnej kampani? Asi sa zhodneme, že hádanie sa neprospeje nikomu.

Súhlasím, že hádanie sa nemá zmysel, nie je to v záujme Petržalky. Teraz je nové volebné obdobie a uvidíme, či sa dostaneme do starých koľají, alebo budeme fungovať v iných. Priznávam, že mám na niektoré veci odlišný názor – napríklad na spôsob opravy chodníkov... ale opravovať ich musíme a zatiaľ ma nikto nepresvedčil, že to v nejakom rozumnom čase a za peniaze, ktoré máme k dispozícii, dokážeme spraviť inak. Nepotrebujem chodiť po peknom, ale po rovnom chodníku, a to nie o 30-40 rokov, ale hneď, a tiež potrebujem, aby to mestská časť ustála. Som presvedčený, že o štyri roky tu nebude diskusia o chodníkoch, lebo ľudia v nich nebudú vidieť problém. Ale môžem sa mýliť.

V ktorých bodoch programu ste pripravený urobiť kompromis a kde je pre vás už červená čiara?

V predchádzajúcom volebnom období boli moje priority športoviská, chodníky a seniori, ešte predtým materské školy a parkovacia politika. A myslím si, že je očividné, že svoje sľuby plním.

Vôbec nemám problém, keď mi niekto povie, že nejaká iná vec má vyššiu prioritu – ak máme na ňu peniaze, je to v našej kompetencii a máme to riešiť, som s tým okej. Myslím si, že teraz sú top priorita seniori. Nie preto, že mám starých rodičov, ale preto, lebo to vzhľadom na demografiu začína byť top priorita na celom Slovensku. Petržalka je jedna z najrýchlejšie starnúcich obcí našej krajiny, už teraz tu žije takmer 30-tisíc seniorov, čo je štvrtina populácie. A tá starostlivosť, ale tiež aktivity, aby seniori ostali aktívni, aby sa hýbali, aby mali sociálne kontakty, to je práve aj naša úloha. Lebo čím dlhšie ostane senior samostatný, tým menej chradne a tým menej stojí spoločnosť. A je to aj v jeho prospech, lebo žije starobu plnohodnotnejšie. Takže je to win-win pre všetky strany.

Bude sa schvaľovať rozpočet. Ako chcete presvedčiť poslancov, aby zaň zahlasovali?

Riešil som to osem rokov – ani v prvom zastupiteľstve som nemal väčšinu. Tak asi budem musieť pokračovať v tom, ako to bolo doteraz. Čiže predostrieť vecné argumenty a realistické plány, s ktorými nemôže mať problém nikto, kto získal mandát zlepšovať naše sídlisko.

Vy ste de facto jediným opozičným poslancom aj v meste a na župe. Neobávate sa toho, ako tam budete fungovať?

Vôbec nie. Ja sa tam nechodím kamarátiť, ja si tam chodím robiť svoju robotu. A v tom budem pokračovať.

Pavol Škápik, predseda poslaneckého klubu Team Bratislava/Progresívne Slovensko

1. Do petržalského zastupiteľstva Petržalčania zvolili 33 poslancov z koalície PS, TB, SaS a Demokrati. Opätovne zároveň potvrdili vo funkcii starostu Jána Hrčku. Premýšľali ste už, ako nastavíte pravidlá spolupráce?

2. Aký bude váš prvý krok smerom k starostovi, aby ste obrúsili hrany po volebnej kampani?

3. V ktorých bodoch svojho programu ste pripravení urobiť kompromis a čo je pre vás červená čiara?

4. Aké budú prvé kroky nového zastupiteľstva? Na čo sa sústredíte?

5. Onedlho bude MČ schvaľovať rozpočet. Chystáte sa ho podporiť?

Vážime si silnú dôveru obyvateľov Petržalky, ktorá je pre nás obrovským záväzkom, no pred vyjadreniami k jednotlivým bodom programu či rozpočtu by bolo predčasné predbiehať vnútrokoaličné rokovania a najmä rozhovory s opätovne zvoleným starostom.

Chceme si od neho vypočuť, aký je jeho návrh spoločného fungovania v našej mestskej časti. My nateraz nevylučujeme žiadny formát spolupráce, pričom naším hlavným cieľom zostáva napĺňanie volebného programu, nastavenie funkčných kontrolných mechanizmov a úzka koordinácia s mestom i župou v prospech Petržalčanov.

Aby sa však zo zastupiteľstva nestalo politické bojisko, očakávame, že pán starosta ustúpi z konfrontačného štýlu a prejde k skutočne otvorenej diskusii o rozvojových zámeroch už v ich prípravnej fáze – namiesto predkladania hotových vecí na poslednú chvíľu, ako tomu bolo v minulosti. Konštruktívnu spoluprácu si predstavujeme tak, že lepšiu Petržalku budeme tvoriť spoločne a hlas našich poslankýň a poslancov bude rešpektovaný a relevantný.

Martina Štefániková

ALFA

PIVÁREŇ A REŠTAURÁCIA

Počas mesiaca november

DENNÉ MENU

ZA 7,20€

Výber 6 druhov denne.

Denné menu sa podáva od 11:00 do 14:00

kofola

Kofola originál 0,3 l len za 1,20 €

Seniori v Petržalke 10% zľava

po registrácii.
Platí aj v KaféBar Zrkadlo
v priestoroch Domu kultúry Zrkadlový háj.

ALFA1987
WhatsApp ChatBot

Denné menu, Eventy a Aktuálna Ponuka

ALFA - Jiráskova 1, Bratislava - Petržalka, Tel. +421 904 820 115, rezervacie.alfa@1987estd.sk

VÍŤAZNÝ KOLÁČ VZNIKOL METÓDOU POKUS – OMYL

Porotcovia tohtoročného Jablkového hodovania ocenili netradičnú kombináciu chutí a vyzdvihli, že nešlo o tradičný jablkový dezert.

„Nechcela som typický dezert," hovorí autorka víťazného koláča Jablkového hodovania Mária Morávková. | Foto: Ivana Vrabľová

Ako dieťa bývala kúsok od sadu, takže jabĺk bolo u nich doma vždy dostatok. *„Milujem najmä sladké jonagoldy, ale v podstate nepohrdnem žiadnou odrodou,"* prezrádza autorka najlepšieho koláča Jablkového hodovania 2026 **Mária Morávková** z malej obce na Záhorí, Čáry.

K jej obľúbeným domácim dobrotám patrí jablkové pité a štrúdľa, ktorú často pripravuje aj pre manžela. Hoci dnes pečie predovšetkým pre svoju rodinu, v minulosti často zvykla piecť zákusky na rôzne príležitosti. *„A bol o ne veľký záujem!"* hovorí so smiechom.

Prihlásila sa zo zvedavosti

Na Jablkové hodovanie sa prihlásila najmä zo zvedavosti. Chcela si overiť, ako jej výtvor obstojí v konkurencii ostatných súťažiacich.

Pri výbere receptu však nechcela staviť na klasiku. *„Nechcela som len taký obyčajný koláč, napríklad pité, pretože som predpokladala, že to bude piecť každý. Chcela som niečo trochu slávnostnejšie, a tak mi napadlo toto,"* vysvetľuje. Jej jablkovo-šľahačkový dezert vznikal metódou pokus – omyl. Istotu však mala v jednej veci: spojenie jabĺk a šľahačky podľa nej nemohlo sklamať. Špeciálny názov mu nevymýšľala, nazvala ho jednoducho jablkovo-šľahačkovým dezertom.

Najradšej pečie vo svojej kuchyni

Aj keď dúfala v dobré umiestnenie, víťazstvo ju prekvapilo. *„Pravdupovediac, myslela som si, že vyhrá moja kamarátka so svojou tartaletkou. Keď porotca spomenul, že vynikajúce bolo jablkové pité, už som to vzdala. A zrazu zaznelo moje meno! Nesmierne som sa potešila."* Porotcovia ocenili odlišnosť od tradičných jablkových zákuskov a zaujímavé spojenie chutí.

Súťaže v pečení každopádne pre Máriu Morávkovú nie sú novinkou. Ako prezrádza, podobných podujatí sa zúčastnila už päťkrát – a štyrikrát zvíťazila. No za typickú súťažívú pekárku sa nepovažuje. *„Nemám rada stres. Najradšej si pečiem sama, v pokoji, vo svojej kuchyni pre mojich blízkych,"* uzatvára so smiechom.

Martina Štefániková

Recept na víťazný koláč

Ingrediencie:
Korpus: 4 vajcia | 200 g cukru | 200 g polohrubej múky | 50 ml oleja | 50 ml vody | 1 kávová lyžička pomletej zrnkovej kávy | 1/2 prášku do pečiva | 1 vanilkový cukor
Jablkovo-pudingová zmes: cca 750 g postrúhaných jabĺk | 200 ml vody | 2 polievkové lyžice cukru | 1,5 ks vanilkového pudingu | 1 vanilkový cukor
Piškóty: Namočené v karamelovom rozvare
Šľahačková zmes: 500 g mascarpone | 2 šľahačky (33% a 40%) | 1 kyslá smotana | 100 g cukru (alebo podľa chuti) | 20 g želatíny namočenej v mlieku
Postup: Jednotlivé súčasti na seba vrstvíme v poradí korpus – jablková zmes – 1/2 šľahačkovej zmesi – piškóty namočené v rozvare – druhá polovica šľahačkovej zmesi. Ozdobíme poprskanou čokoládou, sušeným jablkom a karamelom.

DO EXTERIÉROVÝCH ŠPORTOVÍSK INVESTOVALA SAMOSPRÁVA MILIÓNY

Nový workout pri Draždiaku. | Foto: Tatiana Šeliga

Takmer 2,4 milióna eur investovala petržalská samospráva do vonkajších športových plôch či už na školách alebo vo vnútroblokoch sídliska.

Od roku 2018 pribudli nové multifunkčné ihriská, ovály i workout v areáloch desiatich (z celkovo jedenástich) základných škôl. Nové športové možnosti dostali okrem iného deti na ZŠ Černyševského, ZŠ Dudova či ZŠ Lachova, všetky školské športové areály sú pritom v čase mimo vyučovania prístupné aj pre verejnosť. Tá môže využívať aj ďalších 28 verejných športovísk, ktoré mestská časť zrevitalizovala alebo nanovo vybudovala vo vnútroblokoch.

Jednou z posledných realizácií je workoutové cvičisko, ktoré pribudlo v areáli Detského a športového ihriska Veľký Draždiak – Tematínska. Workoutové prvky sú primárne navrhnuté pre mládež od 14 rokov a dospelých, ihrisko je v prevádzke **celoročne od 6:00 do 21:00**. Súčasťou je kombinovaná workoutová zostava, vysoké bradlá v dvoch šírkach, zostava s dvomi lavičkami, prízemnými hrazdami a balančnými stupňami rôznej výšky a prízemné bradlá rôznych šírok. Práce vyšli mestskú časť na takmer 28-tisíc eur.

„A v realizáciách pokračujeme ďalej. Aktuálne napríklad pripravujeme podklady pre stavebné úpravy spevnenej plochy v blízkosti verejného detského ihriska na Znievskej 9. Naším cieľom je na mieste vybudovať workoutové prvky s dopadovou plochou z EPDM materiálu a tiež pingpongový stôl,“ uzatvára **Viola Holzhauserová**, vedúca referátu investičných činností.

Silvia Šimeková

2,4 mil. €

investície samosprávy do vonkajších športovísk

ZAČÍNA SA REKONŠTRUKCIA ŠTVRTEJ ŠKOLSKEJ PLAVÁRNE

Bazén na ZŠ Turnianska čaká obnova za viac ako 1,8 milióna eur. Posledný školský bazén v pôvodnom stave je na ZŠ Dudova.

V polovici novembra oficiálne odštartuje dlho očakávaná rekonštrukcia plavárne na Základnej škole Turnianska. Po bazénoch na ZŠ Pankúchova, ZŠ Holíčska a ZŠ Budatínska pôjde už o štvrtý zrekonštruovaný školský bazén v Petržalke. Po obnove bude slúžiť v prvom rade 970 žiakom školy – na plavecké kurzy v rámci vyučovania. Dvadsať percent kapacity bazéna môžu využívať kluby a verejnosť.

Dôraz na bezbariérovosť

Projekt zahŕňa hĺbkovú stavebnú obnovu plavárne, vybudovanie nových šatní a sociálnych zariadení. Súčasťou prác je kompletná výmena a modernizácia bazénovej technológie, zdravotechnických rozvodov, elektroinštalácie a vzduchotechniky s rekuperáciou tepla. Významným krokom k vyššej energetickej efektivite bude modernizácia systému vykurovania spolu s inštaláciou nového systému merania a regulácie.

Veľký dôraz samospráva kladie na bezbariérovosť objektu, ktorú podporí osadenie špeciálneho zariadenia umožňujúceho pohodlné využívanie bazéna osobám so zníženou pohyblivosťou.

Odhadovaný čas dokončenia projektu je 12 mesiacov od začiatku realizácie, jeho súčasťou je aj vybavenie tried a šatní školy novým mobiliárom v hodnote takmer 50-tisíc eur.

Takmer milión z externých zdrojov

Cena diela podľa vysúťaženej zmluvy predstavuje viac ako 1,8 milióna eur s DPH. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu Slovensko, prostredníctvom integrovaných územných investícií Bratislavského kraja. Poskytovateľom príspevku je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

Oprávnené výdavky dosahujú 1,1 milióna eur – 935-tisíc eur (85 %) pokryje nenávratný finančný príspevok z prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu a 165-tisíc eur (15 %) tvorí spolufinancovanie mestskej časti. Náklady nad rámec oprávnených výdavkov, približne 795-tisíc eur, uhradí mestská časť navyše. Celkovo tak Petržalka do projektu vloží približne 960-tisíc eur z vlastného rozpočtu a zo schváleného úveru, ktorý si – po schválení poslancami – zobrala v roku 2026.

Ostáva posledný bazén

Posledná školská plaváreň v pôvodnom stave sa nachádza na ZŠ Dudova. Samospráva ju tiež plánuje zrekonštruovať – aktuálne má na stole projektovú dokumentáciu, realizácia bude možná po vydaní stavebného povolenia. Predbežný termín rekonštrukcie je naplánovaný na koniec roka 2027, resp. začiatok roka 2028.

Mária Halašková

Spolufinancovaný Európskou úniou
PROGRAM SLOVENSKO
MINISTERSTVO INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

AKÝ JE V TOM ROZDIEL?

ZAČIATOK VYKUROVACEJ SEZÓNY A SPUSTENIE VYKUROVANIA

S príchodom chladnejších dní sa naši zákazníci obracajú na nás s otázkami ohľadom spustenia vykurovania. Pre čitateľov novín Naša Petržalka sme pripravili odpovede na najčastejšie otázky. Veríme, že im pomôžu zorientovať sa v tejto oblasti.

Kedy sa začína vykurovacia sezóna?

Podľa vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 152/2005 sa **vykurovacia sezóna** začína **1. septembra** príslušného kalendárneho roka a končí sa **31. mája** nasledujúceho kalendárneho roka. Vyhláška zároveň definuje podmienky, za akých môžu tepárenské spoločnosti spustiť vykurovanie.

Kedy sa spúšťa vykurovanie?

Podmienky, za akých môžu teplárenské spoločnosti **spustiť vykurovanie**, stanovuje daná vyhláška a pre dodávateľov tepla sú záväzné.

Vykurovanie je možné spustiť, ak:

a) vonkajšia priemerná denná teplota vzduchu vo vykurovacom období klesne počas **dvoch za sebou nasledujúcich dní pod 13 °C** a podľa predpovede vývoja počasia nemožno očakávať zvýšenie vonkajšej priemernej dennej teploty v nasledujúcom dni nad túto hodnotu,

b) vonkajšia priemerná denná teplota, ktorá tvorí štvrtinu súčtu vonkajších teplôt meraných o 7:00 h, o 14:00 h a o 21:00 h v tieni s vylúčením vplyvu sálania okolitých stien bytových domov, pričom teplota meraná o 21:00 h sa započítava dvakrát, nie je vyššia ako 13 °C.

Zamestnanci Veolie pozorne sledujú vývoj počasia a v prípade splnenia vyššie uvedených podmienok okamžite spúšťajú všetky potrebné zariadenia a systémy na dodávku tepla do ústredného kúrenia.

K spusteniu vykurovania zväčša dôjde počas mesiaca september, no záleží to od vývoja počasia v jednotlivých lokalitách. Na severe Slovenska, kde je chladnejšie, sa môže začať kúriť o pár dní skôr ako napríklad v mestách na južnom Slovensku, kde sú teploty vyššie.

Vykurovacia sezóna sa začína 1. septembra, končí 31. mája. | Foto: Envato

Ako dlho trvá, kým sa spustí vykurovanie?

Spustenie vykurovania je časovo aj vecne náročný proces. V závislosti od rozsahu sústavy centrálneho zásobovania teplom môže spustenie trvať niekoľko hodín a pri komplikovaných a rozsiahlych sústavách až niekoľko dní.

Aké aktivity je potrebné zabezpečiť, aby sa mohlo spustiť vykurovanie?

Počas nábehu je nutné vykonať celý rad opatrení, mechanických a diaľkových zásahov do tepelných energetických zariadení, ako je kontrola prietočnosti sústavy (otvorenie mechanických, diaľkovo riadených ventilov, armatúr), nábeh čerpadiel a regulačných prvkov sústavy, doplnenie, dotlakovanie sústavy po realizácii rekonštrukčných prác na strane odberateľa (bytového domu).

Je potrebné skontrolovať správne nastavenie hydraulického vyváženia sústav a v neposlednom rade skontrolovať tesnosť spojov celej rozvodnej časti sústavy vrátane výmenníkov.

Čo vplýva na rýchlosť vykurovania jednotlivých objektov, respektíve bytov?

Na samotnú rýchlosť vykúrenia vplýva niekoľko faktorov. Dôležité je najmä vyregulovanie rozvodov v bytovom dome. Ak systém rozvodov nie je správne vyregulovaný, niektoré byty v tom istom paneláku majú radiátory horúce, iné, naopak, vlažné. Túto činnosť zabezpečuje správcovská spoločnosť, keďže Veolia dodáva teplo a spravuje rozvody po pätu jednotlivých bytových domov.

Ďalší faktor, ktorý vplýva na rýchlosť vykúrenia, je orientácia bytového domu. Južné byty sa vykurujú rýchlejšie ako tie, ktoré sú orientované na sever, aj napriek tomu, že radiátory majú rovnakú teplotu.

Je dôležité, aby termostatické hlavice na radiátoroch boli ešte pred spustením vykurovania otvorené na maximum. Predíde sa tým komplikáciám so zavzdušnením systému. Správca bytového domu musí na túto skutočnosť obyvateľov upozorniť a v prípade potreby koordinovať odstránenie zavzdušnenia v konkrétnych bytových jednotkách a pri odstraňovaní aj spolupracovať.

Odbor komunikácie a marketingu,
Veolia Energia Slovensko, a.s

V prípade, že máte na nás ďalšie otázky, môžete nás kontaktovať na telefónnom čísle **0906 105 207 (v čase od 8:00 do 16:00)** alebo prostredníctvom e-mailovej adresy **klient@veoliaenergia.sk**.

AKO SA PRIPRAVIŤ NA VYKUROVACIU SEZÓNU?

Letné mesiace využívajú výrobcovia a dodávatelia tepla na pravidelné kontroly a údržbu. V lete, kedy je odber tepla nižší, sa realizuje časovo náročná údržba a investuje sa do energeticky efektívnejších zariadení. Zároveň v tomto období prebieha príprava na ďalšiu vykurovaciu sezónu.

Aké úkony zabezpečí výrobca tepla a ako by mal bytový dom pripraviť správca? Ako sa môžu na vykurovaciu sezónu pripraviť domácnosti?

VÝROBCA A DODÁVATEĽ TEPLA

- kontrola tepelno-technických zariadení v celej sústave centrálneho zásobovania teplom (CZT)
- oprava, alebo výmena všetkých zariadení, ktoré môžu znížiť spoľahlivosť dodávky tepla
- rekonštrukcia odovzdávacích staníc tepla (zariadenie medzi kotolňou a bytovým domom)
- kontrola a modernizácia tepelných rozvodov (po pätu bytového domu)

SPRÁVCA BYTOVÉHO DOMU

- kontrola tlaku vykurovacej sústavy v bytovom dome
- kontrola poistných ventilov
- odstránenie netesností vo vykurovacej sústave bytového domu
- otvorenie a kontrola priechodnosti uzatváracích armatúr (päta domu, stúpačkové uzávery ústredného kúrenia)
- informovať obyvateľov bytového domu o legislatívnom rámci pre začiatok vykurovacej sezóny
- informovať obyvateľov o otvorení ventilov/hlavíc na radiátoroch v jednotlivých bytoch a odvzdušniť sústavu

DOMÁCNOSTI

- otvorenie ventilov/hlavíc na radiátoroch na najvyšší číselný stupeň
  - zvýšenie životnosti ventilov, eliminácia vplyvu nečistôt v systéme
  - dôležité pri dopĺňaní tlaku a odvzdušnení vykurovacej sústavy správcom
- očistenie radiátorov (prach na radiátore môže znížiť schopnosť prenosu tepla)
- nahlásenie netesností, problémov pri manipulácii s bytovými uzávermi, či stúpačkovými ventilmi správcovi bytového domu (prevencia neželaných havarijných odstávok)

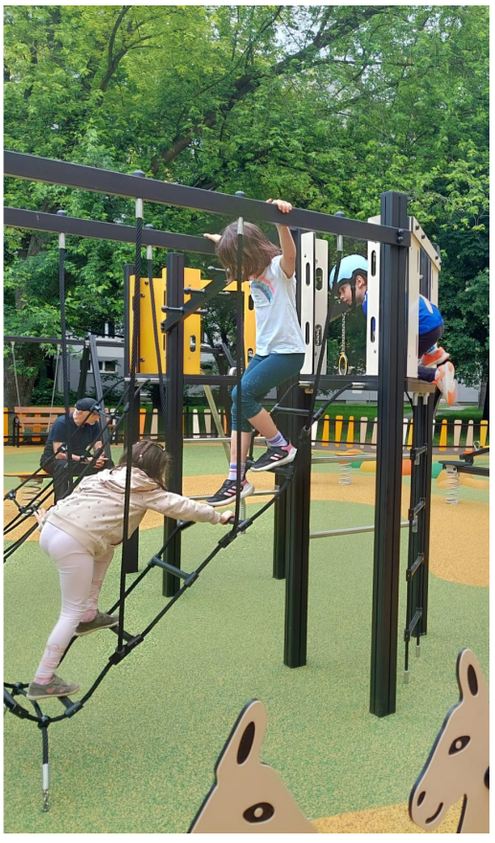
www.veoliaenergia.sk

VEOLIA

KAM SMEROVALI „VEĽKÉ“ POSLANECKÉ PRIORITY

Každý poslanec petržalského zastupiteľstva má každoročne z rozpočtu vyčlenené financie na tzv. poslanecké priority. Okrem „malých“ - vo výške 5 000 €, existujú aj „veľké“ v sume 20 000 €, ktoré môžu nasmerovať do projektov mestskej časti, ktoré považujú za prioritné. Ako ich poslanci použili v rokoch 2024 a 2025?

Poslanci podporili výstavbu knižnice na Fedinovej 5, vľavo, ďalší nasmerovali „veľké“ priority na obnovu ihriska na Wolkrovej. | Foto: MiÚ Petržalka

Rok 2024

Gréta Gregorová, Daniel, Klimovský, Zuzana Kolman Šebestová, Michala Kozáková, Tatiana Kratochvílová, Peter Lošonský, Lenka Milincká, Michaela Ondrejkovič, Pavol Peceň, Zdenko Pek, Adam Pekár, Milan Polešenský, Adam Sarlós, Pavol Škápik, Ladislav Točka, Marek Tydor, Juraj Valocsay, Vladimír Weber
RIČ – projektová dokumentácia na opravu parkoviska Budatínska | 10 000 €
RIČ – rekonštrukcia cesty III. triedy Gessayova | 130 000 €
RIČ - zelené chodníky zo zatrávňovacích prvkov | 15 000 €
RIČ – debarierizácia Turnianska | 15 000 €
RD – zjednosmernenie ul. Znievska, horizontálne a vodorovné dopravné značenie | 10 000 €
RIČ – debarierizácia na uliciach Ševcenkova, Fedinova, Hálova | 60 000 €
RIČ – psí výbeh na Šrobárovom námestí | 40 000 €
RÚR a GIS – štúdia úpravy Humenského námestia | 1 000 €
RIČ – projektová dokumentácia zariadenie pre seniorov – ZOS | 150 000 €
RIČ – verejné detské ihrisko Wolkrova | 150 000 €
RIČ – atletický ovál v areáli ZŠ Pankúchova – spolufinancovanie | 139 000 €

Polat Elalmis, Gabriela Fulová, Alica Hájková, Iveta Jančoková, Ján Karman, Michal Kubinský, Viera Némethová, Natália Podhorná, Richard Vilkus, Jozef Vydra, Pavol Záhradný
RIČ – Veľký Draždiak; dovybavenie nových a existujúcich športovísk; zimná ľadová plocha s príslušenstvom; vianočné osvetlenie | 440 000 €

Ivan Halmo
RIČ – projektová dokumentácia pre rekonštrukcie MŠ Pifflova, MŠ Bohrova, MŠ Lietavská | 40 000 €

Andrej Kalina
RIČ – športová infraštruktúra / šatne a zázemie ihriska na Pankúchovej | 40 000 €

Juraj Mravec
RIČ – dopracovanie projektovej dokumentácie k DK Lúky | 40 000 €

Libuša Nicholson
RIČ – ZŠ Lachova 1 – výmena PVC podlahy | 20 000 € |RIČ – MŠ Haanova 9 – vonkajšie žalúzie na 2. nadzemnom podlaží | 20 000 €

Elena Pätoprstá Smatana
RIČ – Švabinského – debarierizácia chodníka a nájazdu na parkovanie | 40 000 €

Milan Vetrák
RIČ – rekonštrukcia fasády a terasy MŠ Haanova 9 | 20 000 € | RIČ – obnova schodov na Šustekovej | 20 000 €

Rok 2025 – 1. časť

Polat Elalmis, Gabriela Fulová, Alica Hájková, Iveta Jančoková, Ján Karman, Michal Kubinský, Viera Némethová, Natália Podhorná, Richard Vilkus, Jozef Vydra, Pavol Záhradný
MKP - Rekonštrukcia knižnice Fedinova | 200 000 €

Gréta Gregorová, Daniel, Klimovský, Zuzana Kolman Šebestová, Michala Kozáková, Tatiana Kratochvílová, Peter Lošonský, Lenka Milincká, Michaela Ondrejkovič, Pavol Peceň, Zdenko Pek, Adam Pekár, Milan Polešenský, Adam Sarlós, Pavol Škápik, Ladislav Točka, Marek Tydor, Juraj Valocsay, Vladimír Weber
RIČ – priechod pre chodcov na Jasovskej | 20 000 €
RIČ – obnova Ihriska Ľubovnianska | 100 000 €
RIČ – psí výbeh Budatínska | 35 000 €
RIČ – verejné detské ihrisko Znievska | 75 000 €
RIČ – zelené chodníky | 25 000 €
KZP – vizuálna identita KZP | 15 000 €
RIČ – projektová dokumentácia – Betónová ruža Gessayova | 15 000 €
RŽP – búdky a hniezda pre sokolov | 10 000 €

RŽP – monitoring sokolov | 5 000 €
RIČ – bezbariérové úpravy | 60 000 €

Ivan Halmo
OSV – vybavenie pre Útulok pre matky s deťmi a Zariadenie núdzového bývania | 20 000 €

Andrej Kalina
RIČ – zázemie a šatne ihriska Pankúchova | 20 000 €

Juraj Mravec
ZŠ Turnianska 10 – obstaranie klimatizácií, interaktívneho monitora; rekonštrukcia toaliet | 20 000 €

Libuša Nicholson
RIČ – oprava havárie vodovodnej prípojky objektu Furdekova | 20 000 €

Elena Pätoprstá Smatana
RIČ – Švabinského – rekonštrukcia chodníka – a dofinancovanie | 20 000 €

Milan Vetrák
RIČ – obnova schodov na Šustekovej – dofinancovanie | 2 000 € | RIČ – rekonštrukcia fasády MŠ Haanova 9 – dofinancovanie | 3 000 € | ZŠ Pankúchova 4 – učebňa pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami | 7 500 € | RIČ – oprava dažďovej vpuste na parkovisku Ambroseho 9-1 | 4 000 € | RŽP – výsadba zelene na uliciach Bulíkova a Mlynarovičova | 3 200 €

Rok 2025 – 2. časť

Gabriela Fulová, Alica Hájková, Iveta Jančoková, Ján Karman, Michal Kubinský, Viera Némethová, Natália Podhorná, Richard Vilkus, Jozef Vydra, Pavol Záhradný
MKP – rekonštrukcia knižnice Fedinova | 200 000 € (každý 20 000 €)

Polat Elalmis
ZŠ Nobelovo nám. 6 – oprava hlavného schodiska | 20 000 €

Gréta Gregorová
RIČ – verejné detské ihrisko Bradáčova | 20 000 €

Ivan Halmo
OSVP – elektromobily pre rozvoz stravy |10 000 € | SSSP – rekonštrukcia podlahy | 10 000 €

Andrej Kalina
RIČ – zázemie ihriska Pankúchova | 10 000 € | ZŠ Budatínska 61 – vybavenie posilňovne | 10 000 €

Daniel Klimovský, Pavol Peceň, Adam Sarlós, Ladislav Točka
referát športu – umelý trávnik FC Petržalka | 80 000 € (každý 20 000 €)

Zuzana Kolman Šebestová
RIČ – debarierizácia chodníkov |4 500 € | RIČ – osvetlenie pre priechod Turnianska | 7 500 € | RIČ – verejné detské ihrisko Bradáčova | 8 000 €

Michala Kozáková
referát športu – umelý trávnik FC Petržalka | 10 000 € | MKP – vybavenie knižnice | 10 000 €

Tatiana Kratochvílová
RIČ – debarierizácia chodníkov | 4 500 € | RIČ – osvetlenie pre priechod Turnianska | 7 500 € | RIČ – verejné detské ihrisko Bradáčova | 8 000 €

Peter Lošonský
referát športu – umelý trávnik FC Petržalka | 10 000 € | RIČ – detské ihrisko v areáli MŠ Lietavská 1 | 10 000 €

Lenka Milincká
RŽP – kvetinové lúky, Humenské nám, a park Jama, s údržbou 3 roky | 17 000 € | RŽP – monitoring sokolov | 3 000 €

Juraj Mravec
ZŠ Turnianska 10 – rekonštrukcia sociálnych zariadení | 20 000 €

Libuša Nicholson
ZŠ Lachova 1 – PVC podlahy | 20 000 €

Michaela Ondrejkovič
RIČ – oprava nájazdu na parkovanie na ul. Znievska 1 | 4 000 € | RIČ – projektová dokumentácia pre pontónovú lávku Tematínska | 16 000 €

Elena Pätoprstá Smatana
RIČ – debarierizácia Andrusovovej | 4 000 € | RIČ – Andrusovova – výsadba zelene |6 000 € | OSVP – elektromobily pre rozvoz stravy | 10 000 €

Zdenko Pek
RIČ – detské ihrisko Ľubovnianska | 20 000 €

Adam Pekár
OSVP – elektromobily pre rozvoz stravy | 15 000 € | RIČ – verejné detské ihrisko Bradáčova | 5 000 €

Milan Polešenský
RIČ – projektová dokumentácia pre pontónovú lávku Tematínska | 20 000 €

Pavol Škápik
ZŠ Budatínska 61 – vybavenie posilňovne | 20 000 €

Marek Tydor
RIČ – odstránenie nadchodu Blagoevova | 20 000 €

Juraj Valocsay
RIČ – projekt Odstránenie menštruačnej chudoby | 20 000 €

Milan Vetrák
RIČ – obnova schodov Šustekova – dofinancovanie | 20 000 €

Vladimír Weber
OSVP – elektromobily pre rozvoz stravy | 15 000 € | RIČ – agility prvky pre psí výbeh Budatínska | 5 000 €

Poslanecké priority sú súčasťou rozpočtu mestskej časti, ide teda o **verejné peniaze**. Využiť ich možno na veci, ktoré dokáže zaobstarať miestny úrad (napríklad aj cez referát investičných činností) alebo inštitúcie a organizácie, ktoré pod úrad spadajú. V Petržalke môže takto každý poslanec ročne využiť sumu 5 000 eur. Poslanecké priority sú v bratislavských mestských častiach skôr výnimkou ako pravidlom.

Vysvetlivky
RIČ – referát investičných činností, KZP – Kultúrne zariadenia Petržalky, ŠZP – Športové zariadenia Petržalky, PKAS – Petržalská klubovňa aktívnych seniorov, DC – Denné centrá seniorov, OSVP – oddelenie správy verejných priestranstiev, MKP – Miestna knižnica Petržalka, dkp – Dočasný kultúrny priestor, PSFU – Petržalské súzvuky Ferka Urbánka, SSSP – Stredisko sociálnych služieb Petržalka, OŽP – oddelenie životného prostredia, VDI – verejné detské ihrisko

REŽISÉR MIRO REMO:
BAVÍ MA TO DOSŤ, TEN ŽIVOT

„Každý film ma zmení,“ hovorí režisér víťaznej snímky prestížneho festivalu v Karlových Varoch.

Z tohtoročného filmového festivalu v Karlových Varoch si Miro Remo odniesol najcennejšiu trofej – Krištáľový glóbus za film Raději zešílet v divočině. | Foto: MFFKV

Asi máloktorý slovenský dokumentarista je taký známy a rozpoznateľný. Už jeho študentský film *Arsy-Versy* (2009) žal úspechy, a nezabudnuteľné boli aj jeho ďalšie projekty. V roku 2010 zachytil legendárny festival Pohoda, no pre výhrady vedenia sa film napokon šíril najmä cez internet. Kontroverzie vyvolal aj jeho kriticko-ironický pohľad na slovenskú *Cooltúru* (2016), či otvorený portrét hudobníka **Richarda Müllera** *Nespoznaný* (2016). V snímke *Comeback* (2014) ukázal, aký je život po návrate z väzenia, v sérii *Lebo medveď* (2025) sa vybral za šelmami a ľuďmi, ktorých ovplyvňujú.

Za svoj ostatný dokument, *Raději zešílet v divočině*, si z tohtoročného Medzinárodného filmového festivalu v Karlových Varoch odniesol najcennejšiu trofej – Krištáľový glóbus. Bláznivý je i magický príbeh bratov-dvojičiek **Ondřeja a Františka Klišíkovcov**, ktorí si vybrali život na samote na Šumave odvtedy obieha festivaly po celom svete. Nová Osobnosť Petržalky **Miro Remo** (43) o tom, čo ho formovalo, aj o tom, prečo si musí dať po nakrúcaní ročnú pauzu.

Dnes patríš medzi najúspešnejších slovenských dokumentaristov, ale tvoja cesta k filmu nebola úplne priamočiara. Pôvodne si študoval niečo celkom iné – mechatroniku. To sa ako stalo?

Mal som rád matematiku a fyziku, ale vlastne ani neviem, či to bol dôvod, prečo som tam išiel. Asi skôr preto, že sa blížila povinná vojenská služba, tak som si podal prihlášku. Mňa už totiž dvakrát predtým nezobrali na VŠMU – na strih a na kameru. Tak som si vybral toto – a nejaké dva roky som to tam potiahol. Potom ma, našťastie, zobrali na réžiu dokumentárneho filmu.

Vždy si chcel si robiť práve dokument? Ako si sa k tomu vlastne dostal?

Mal som relatívne dosť ažitého. Pochádzam z Ladiec, to je dedina neďaleko Trenčína, a na tej našej dedine sa toho dosť dialo. Bolo to také... ako to nazvať... dramatické detstvo. Bolo to tam naozaj divoké. (Smiech.) Tak ako na všetkých tých dosídlených industrializovaných dedinách. U nás bola fabrika a kameňolom, a tak ako človek ťaží z prírody a devastuje ju, tak tam boli do istej miery zdevastované aj vzťahy. Diali sa tam rôzne veci... Umierali tam ľudia v krčmách, brali sa tam drogy... takže bolo to dosť na hrane. A ďalšia vec je, že otec bol pomerne úspešný amatérsky filmár.

Vážne?

Áno. Dokonca sa traduje historka, že *Ropáci* (1988), študentský film Jana Svěráka (režisér filmov *Kolja*, *Vratné lahve*, *Tmavomodrý svět*...), za ktorý získal študentského Oscara, bol vraj voľne inšpirovaný filmom môjho otca – *Vedecké pojednanie o vtákovi Kohákovi*. Medzi tými filmami je dosť silná paralela. Ale možno sú to len také legendy.

Keď si mal takéto zázemie, nakrúcal si už ako dieťa?

Nie, vôbec. Prvý film som natočil až na škole. Otec ma do ničoho nenútil. Nikdy. Nechodil som ani na žiadny krúžok, ani na Ľudovú školu umenia (dnes Základná umelecká škola, pozn. aut.).

Takže ako to teda bolo – jedného rána si sa zobudil a povedal si si, že chceš byť filmárom?

Uvedomil som si to pri tej mechatronike. Že v takomto priestore nechcem koexistovať. Bolo to nudné a nezaujímavé. Moji rodičia celý život pracovali v kultúre, mama bola vedúca kultúrneho domu v Ladcoch a otec síce v kultúre priamo nepracoval, ale bol s ňou neustále v kontakte. Takže ja som bol kultúrou dosť presiaknutý. A keď som sa ocitol v priestore, kde úplne absentovala, začala mi chýbať. Všetko sa mi tam zdalo málo intenzívne, príliš pragmatické. Potreboval som ísť po tom pocite, ktorý som ako malý chalan doma na dedine intenzívne prežíval.

Bol si teda taký malý pozorovateľ?

Áno, ja som žil v predstavách. Pamätám si, ako som sa v škole zamýšľal nad tým, ako plávajú malé loďky po Vážskom kanáli a ja ich nejako ovládam... Zatiaľ čo prebiehalo vyučovanie, ja som si tam plával v nejakých predstavách. (Smiech.)

Z tvojich rozhovorov mám pocit, že si stále tak veselo plávaš, ten tvoj život vyzerá až neskutočne jednoducho. Darí sa ti, na čo siahneš. O nedeľniatkach sa hovorí, že majú také šťastie – ty si sa narodil v nedeľu?

Nie, poslednú pracovnú sobotu! (Smiech.) Neviem, čím to je. Mal som veľmi pekné detstvo, rodičia boli k nám so sestrou veľmi milí a asi sa to nejako prenieslo, tá pozitívna energia, že nemám problémy sám so sebou. Baví ma to dosť, ten život.

Je to aj dôvod, prečo si ako tému svojich dokumentov vyberáš také zvláštne postavy?

Neviem. Jedna vec je dedina, kde som prežil pubertu, tie zvláštne veci, to šialenstvo, a na druhej strane rodina, ktorá bola kompaktná, láskyplná, funkčná. Tieto dva svety akoby sa vo mne medzi sebou prudko bili. A vlastne niečo také asi aj riešim vo filmoch. Na jednej strane niečo drsné, prudké, šialené a na druhej láskyplné a romantické. Myslím, že oscilujem medzi týmito dvoma svetmi.

Ako si vyberáš témy? Cielene pátraš alebo ťa musí nejaká klepnúť do nosa?

Dosť dlho mi trvá rozhodnúť sa. Od Aleša Palána – jeho kniha bola aj predlohou filmu Raději zešílet v divočině – , som pred časom dostal podnet, či by sme nespracovali aj príbehy zvláštnych českých farárov. Trvalo mi pol roka, než som sa vnútorne rozhodol, že je to téma, ktorú chcem riešiť.

A čo ti robí najväčší problém pri rozhodovaní?

No to rozhodnutie! Lebo vidím, čo je za tým, viem, že to je pre mňa práca na dva-tri roky, projekt, ktorý budem musieť obhajovať, získať naň prachy, žiť ním...

Na červenom koberci v Karlových Varoch s hlavnými protagonistami – Františkom a Ondřejom Klišíkovcami. Františkov život skončil tragicky – pri návrate z festivalu sa utopil v rybníku. | Foto: MFFKV

Takže zapisuješ si pre a proti?

Nie. Proste čakám, že sa ráno zobudím a poviem si – tak toto je výborná téma! (Smiech.)

Zaujímavé pre mňa je, že filmy nakrúcaš aj niekoľko rokov. Napríklad Raději zemřít v divočine vznikal šesť rokov. Ako je možné, že si v dnešnej dobe môžeš dovoliť pracovať na filme tak dlho?

Mám tú výhodu, že viem byť kameramanom, režisérom, producentom a sčasti aj strihačom filmu. Takže mám tri-štyri platy. Jedine tak sa to dá. To ale neznamená, že nespolupracujem s ďalšími ľuďmi, spolupracujem, no toto je kľúč k tomu, prečo si môžem dovoliť natáčať nie pätnásť dní, ale šesťdesiat – a to v priebehu niekoľkých rokov. Samozrejme, plat nemám na úrovni 60-dňového výkonu všetkých tých zložiek – ale zostávam slobodný.

Zmení ťa nejako, keď tráviš taký dlhý čas s ľuďmi, o ktorých nakrúcaš?

Áno, vždy. Napríklad môj posledný film... Vstupoval som doňho ako človek, ktorý priveľmi pozerá na minulosť a hľadí do budúcnosti, a odchádzal som z neho ako človek, ktorý žije najmä pre prítomný okamih. Takže momentálne žijem zo dňa na deň oveľa viac než predtým. To je celkom bizár! (Smiech.)

Nikdy ťa nelákalo nakrúcať hrané filmy?

Lákalo... Alebo takto. Kedysi pred rokmi ešte nie, ale čím ďalej tým viac sa blížim k akejsi hybridnej forme, to znamená, že tie moje dokumenty naberajú v istom momente akúsi hranú podobu. Aj svojou estetikou sa podobajú na hrané filmy, málokto mi verí, že toto sme naozaj natočili ako dokument. Napríklad teraz pripravujeme film o stupavských smetiaroch, ktorý je založený na reálnom príbehu, ale chceme ho natočiť tak, ako hraný film. Takže ja sa vlastne blížim k hranému filmu, ale zo základov dokumentárneho, takou nejakou inou cestou.

Hovoríš stupavskí smetiari? Ako si na nich prišiel?

So scenáristom Jurom Šlaukom sme sa v Stupave bavili o jednom scenári a rozmýšľali sme, čo budeme robiť. Úplnou náhodou sme išli okolo mestského odpadového strediska a hovoríme si – veď urobme film o smetiaroch, to môže byť sranda! Išli sme za riaditeľom, ten nás prijal a hneď nám aj ponúkol jeden príbeh, ktorý nás absolútne zaujal – a bolo hotovo. Za dva dni sme začali na projekte pracovať.

Mení sa tvoj film počas procesu tvorby? Je iný na začiatku, ako keď ho končíš?

Vždy. Mení sa tak, ako sa menia napríklad vzťahy. Človek si to nejako predstavuje, ale vždy to dopadne úplne inak. Aj s filmom je to tak. Nejaká predstava je, musíš napísať projekt, keď potrebuješ peniaze. Ale potom to už žije samé a filmári tými postavami žijú – teda aspoň ja to tak robím.

Ako sa ti darí zháňať peniaze, keď si ich už spomenul? Je to po tvojich úspechoch jednoduchšie?

Isto mi to pomohlo, etablovaný človek to má ľahšie ako debutant. A potom, veľa mojich kamarátov už začína pracovať na dôležitých

Oceňovaný dokument Raději zešílet v divočině rozpráva príbeh bratov-dvojičiek, ktorí dobrovoľne odišli žiť na samotu na Šumavu. | Foto: Arsy – Versy / nutprodukce

pozíciách a rozhodovať. Tým nechcem povedať, že by to išlo cez kamarátske väzby, ale rozumieme si generačne. A v tom je vlastne ten dôležitý rozdiel – kým mladší filmári využívajú fondy, tí starší, ktorí sedia v komisiách, im často ani nerozumejú. Nevidia do hláv mladých ľudí, ich problémy nevnímajú, čo je, samozrejme, škoda, ale je to tak. Takže aj v tomto to mám jednoduchšie. Zdá sa, že ja som vo veku, kedy mi začali viac rozumieť.

Si vyčerpaný, keď dotočíš nejaký dokument? Vyšťaví ťa to?

Extrémne! Schudnem, päť-desať kíl, a aj to na mne vidno. Keď si pozrieš fotky z premiér, je to šialené. Je to strašne náročné, posledný rok je extrémne náročný. Ale tak ide o všetko. Ja mám tých výstupov málo, raz za tri-štyri-päť rokov urobím niečo veľké, takže si na tom musím dať extra záležať – lebo veď od toho záleží mojich ďalších päť rokov.

Ako dlho si potrebuješ dať oddych, aby si mohol začať znova robiť?

Tak rok. Ale už počas toho roka vždy uvažujem, na čom budem pracovať.

Čiže máš aj nejaké nápady v šuflíku, ktoré čakajú, kým na ne príde rad?

Väčšinou nie, väčšinou keď finišujem, som taký zničený, že ani nemám nápady. Ale ani ich nechcem mať. Chcem mať pokoj. Ja sa s tým neserem, neberiem to nejako vážne, čo budem robiť potom. Skrátka – niečo. Možno zajtra na to prídem.

Na čom teraz pracuješ – okrem smetiarov?

Na projekte o jednom slovenskom manažérovi, ktorý robí vo Svetovej banke vo Washingtone. A tiež mi to tak ráno docvaklo, že to musím robiť. To som bol v Amerike na premietaní a prišiel za mnou chalan zo Žiaru nad Hronom, ktorý sa dopracoval až na finančného analytika rizík a predikcií pre Svetovú banku. Veľmi úspešný človek. Dali sme sa do reči a vyzerá to tak, že o ňom natočím film.

Tešíš sa z cien, ktoré dostaneš? Znamená to pre teba veľa?

Ako z ktorých. Keď sme vyhrali Karlovy Vary, nečakal som to a extrémne ma to potešilo, lebo to je obrovská cena, ktorá znamená, že tvoja filmárska kariéra sa niekam posúva. Dáva ti to veľký kredit, a tým pádom môžeš pomýšľať na väčšie projekty. Áno, bol to pocit zadosťučinenia, že moje utrpenie stálo za to. (Smiech.) Lebo musím povedať, že to bolo asi jedno z najťažších období môjho doterajšieho pracovného života. Bolo extrémne náročné natočiť Raději zešílet v divočině, a strašne ťažké to bolo aj postrihať. Ja si vlastne doteraz myslím, že ten film nie je úplne hotový, nejako ma to vnútorne stále nasiera.

Čiže už by si to urobil inak?

Práveže doteraz som to vždy mal tak, že keď som urobil film, dokončil som ho do podoby, s ktorou som bol vnútorne stotožnený a spokojný. No pri tomto filme som mal pocit, že som ho nedokončil, že som to nestihol. Tak nejako vnútorne. Ale zase – a to je paradox – zo všetkých všetkých celovečerných filmov, ktoré som urobil, tento je najúspešnejší.

On sa vlastne dokončil sám, tou tragickou udalosťou, keď jeden z hlavných protagonistov, Franta Klišík, tragicky zahynul cestou z karlovarského festivalu – utopil sa v rybníku. Vyrovnal sa už s tým jeho brat? Voláš mu občas?

Ondra sa s tým vyrovnal pomerne rýchlo, na Šumave nie je smrť vnímaná tak prudko, ako ju vnímame v mestách. Ale, samozrejme, Ondřej sa s tým isto vyrovnáva stále, keď vám zomrie dvojča, je to veľká strata. Ale je super, že do toho ich baráku sa nasťahovala ich sestra Maruška. Po štyridsiatich rokoch sa vrátila do rodného domu – a myslím, že mu to zachránilo život. Inak, bolo zaujímavé sledovať, ako ten Franta, ktorý už tu nie je, bol pokojnejší, a Ondra ten „vyšílenejší“, nervóznejší a teraz sa to otočilo – Maruška tam z neho „šílí“ a on je viac v kľude.

Ty si niekde spomenul, že máš rád samotu, ale mne neprídeš ako introvert. Práve naopak.

Ale to sa nevylučuje. Mám rád vzťahy, ale viem byť aj sám - občas. (Smiech.) Viem sa sám prechádzať, alebo ísť na bicykel. Napríklad tento rok sme šli s partiou na bicykloch z Talianska do Bratislavy, osem dní cez Alpy, a posledný deň som ráno vyštartoval a zvyšných 170 km som si dal sám. Veď filmarina je neustála práca s ľuďmi a s ľudskými osudmi, takže ja mám ľudí niekedy až-až. (Smiech.)

Takže bicykel je tvoj relax. A ako ešte oddychuješ?

Ležím na gauči a pozerám sa, čo sa okolo mňa deje. Doslova. Ako funguje rodina – mám dve dcéry, troj- a osemročnú... Ležím, pozerám a rozdávam príkazy. (Smiech.) Tak ja oddychujem.

Tvoja manželka musí byť asi svätý človek!

To teda naozaj je! Zobratí nie sme, sme však spolu už vyše 25 rokov a máme dve krásne dcéry.

Mimochodom, ako sa vám žije v Petržalke? Toto je tiež taká divočina...

Bývame v lokalite, kde z jednej aj druhej strany bytu vidím z okna stromy. Je to super – vyjdem na balkón, pokojne celkom nahý a pozerám sa na stromy... (smiech).

Tak a teraz ťa začnú paparazzovať! Už vidím tie titulky: Režisér Remo sa ukazuje na balkóne nahý!

No a čo, nech ma sledujú.

Martina Štefániková

ŠESŤ ĽUDÍ NA BEŽIACOM PÁSE

Pražský Cirk La Putyka sa po rokoch vracia na Slovensko, do Petržalky prinesie akrobatický beh na dlhú trať.

Oceňovaný český súbor Cirk La Putyka sa v novembri predstaví v Dome kultúry Zrkadlový háj v Petržalke. | Foto: Cirk La Putyka

Stále niekam bežíme. Za prácou, za povinnosťami, za tým, čo sme nestihli včera. A keď konečne zastavíme, máme pocit, že nám niečo uniká. Presne tento pocit pretavuje do pohybu, akrobacie, tanca a živej hudby oceňovaný český súbor **Cirk La Putyka**. Jeho inscenácia **Runners** zavíta vo štvrtok **19. novembra o 19:00 do Domu kultúry Zrkadlový háj** v Petržalke.

Spojenie nového cirkusu, tanca a divadla

Predstavenie, ktoré vzniklo na pomedzí nového cirkusu, tanca a divadla, sa odohráva na scéne, ktorá má do bežného divadelného javiska poriadne ďaleko. Jej dominantou je obrovský bežiaci pás vyrobený na mieru vo Veľkej Británii. Štyria tanečníci a dvaja hudobníci na ňom počas predstavenia spoločne odbehnú takmer celý maratón.

No Runners nie je iba o behu. Je o živote, ktorý nás núti neustále zrýchľovať. O potrebe stíhať, byť lepší, výkonnejší a nezostať pozadu. O čase, ktorý neustále beží – a o tom, aké ťažké je niekedy z tohto kolotoča vystúpiť.

Očarujúci tanec, pôsobivá akrobacia, cyr wheel (obrovská kovová obruč, vnútri ktorej stojí akrobat, pozn. aut.), pohyb a originálna živá hudba vytvárajú vizuálne aj fyzicky intenzívny zážitok. Predstavenie zároveň kladie jednoduchú otázku: Kam vlastne všetci tak bežíme?

„Nestačí byť dobrí, zajtra musíme byť lepší. Chceme ísť s dobou, ale tá nás už dávno predbehla,“ naznačujú tvorcovia inscenácie, ktorá z každodenného zhonu robí originálny javiskový zážitok.

Runners vzniklo pod vedením režisérov a autorov konceptu **Rostislava Nováka ml.** a **Víta Neznala**, na choreografii spolupracovala **Dora Sulženko Hoštová**. Predstavenie spája disciplíny nového cirkusu s tancom a živou hudbou a patrí k projektom, ktoré ukazujú, že cirkus nemusí byť iba o tradičných cirkusových číslach – môže byť aj silným divadelným príbehom o svete, v ktorom žijeme.

Jubilejný rok KZP

Predstavenie **Runners** prichádza do Petržalky v roku, keď si Kultúrne zariadenia Petržalky pripomínajú štyridsať rokov od svojho vzniku. KZP vznikli v roku 1986 a počas štyroch desaťročí sa stali dôležitou súčasťou nielen kultúrneho života nielen Petržalky, ale celej Bratislavy.

Aj preto patrí hosťovanie výrazného súboru súčasného cirkusu medzi podujatia, ktoré ukazujú, že kultúrne centrá môžu prinášať divákom nielen overené formáty, ale aj súčasné, vizuálne výrazné a žánrovo odvážne projekty.

Viktória Oroszová
vedúca DK Zrkadlový háj

19. november | 19:00
Dom kultúry Zrkadlový háj, Rovniankova 3

140 vstupeniek - 39 €
ďalšie vstupenky - 47 €

kzp.sk/podujatia/divadlo

Predstavenie Runners nie je iba o behu. Je o živote, ktorý nás núti neustále zrýchľovať. | Foto: Cirk La Putyka

MALINOVSKÝ PARK OTVORIL BRÁNY

BRATISLAVSKÝ KRAJ

Bratislavský kraj obnovil v Malinovskom parku nielen zeleň, ale aj chodníky či technickú infraštruktúru. | Foto: BSK

Historický park pri kaštieli v Malinove sa po rozsiahlej revitalizácii opäť otvoril verejnosti. Bratislavský samosprávny kraj ho komplexne zrekonštruoval, obnovil zeleň, chodníky aj infraštruktúru a vrátil národnej kultúrnej pamiatke jej historický charakter.

„Chceli sme, aby sa malinovský park opäť stal miestom, kam sa ľudia radi vracajú. Nie je to len historická pamiatka, je to veľký verejný priestor, ktorý bude slúžiť na oddych, šport, stretávanie aj vzdelávanie. Preto sme pri obnove mysleli na históriu parku, jeho prírodu, ale aj na to, ako ho budú ľudia využívať dnes a v budúcnosti. Som rád, že po komplexnej revitalizácii ho môžeme opäť otvoriť verejnosti," povedal predseda BSK **Juraj Droba**.

Malinovský park patrí medzi najrozsiahlejšie historické parky Bratislavského kraja. Má anglický krajinno- prírodný charakter. Vznikol v 18. storočí a od roku 1963 je národnou kultúrnou pamiatkou. Rozprestiera sa na približne 13 hektároch a uprostred parku sa nachádza malinovský kaštieľ. Park však dlhé roky čelil zanedbanej údržbe, zhoršenému zdravotnému stavu časti drevín, náletovým a inváznym druhom aj chýbajúcej infraštruktúre.

Komplexná revitalizácia preto neznamenala iba úpravu zelene. Kraj postupne obnovil chodníky, technickú infraštruktúru, riešil zeleň a upravil aj priestor valu pred kaštieľom vrátane mlatových chodníkov a novej výsadby. Cieľom bolo vrátiť parku jeho krajinno-prírodný charakter a zároveň vytvoriť kvalitný, bezpečný a klimaticky odolný verejný priestor pre obyvateľov Malinova aj návštevníkov regiónu.

Obnova zároveň priniesla aj nové poznatky o histórii celého areálu. Rekonštrukčné práce odhalili zvyšky stredovekej stavby pôvodného vodného hradu. Realizovaný archeologický výskum tak priniesol prvé dôkazy o jeho existencii a pomohol lepšie spoznať jeho minulosť.

Lucia Forman
Bratislavský samosprávny kraj

Otváracie hodiny parku v Malinove

Letná sezóna
apríl – október: 6:00 – 22:00 hod.

Zimná sezóna
november – marec: 6:00 – 20:00 hod.

V BERNOLÁKOVE VZNIKÁ MODERNÝ KAMPUS

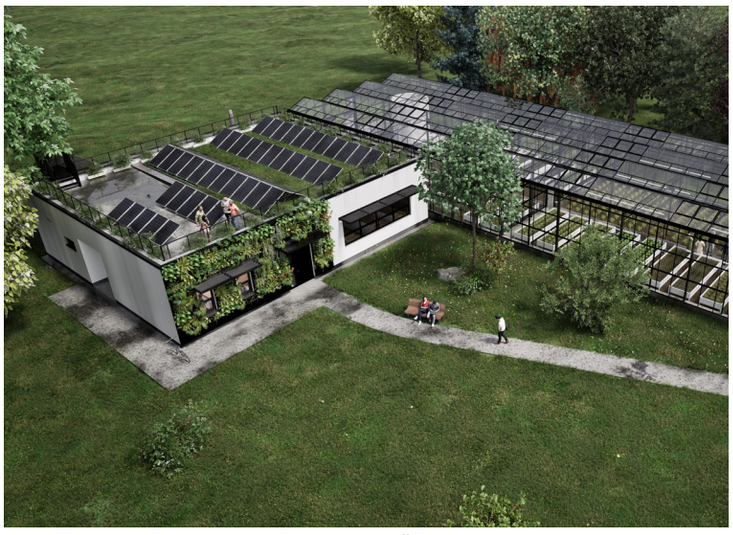
BRATISLAVSKÝ KRAJ

Žiaci sa budú učiť aj v inteligentnom skleníku

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) pokračuje v premene Strednej odbornej školy agrotechnickej J. A. Gagarina v Bernolákove na moderný kampus zameraný na bioenergetiku, krajinotvorbu a udržateľné hospodárstvo. Jeho súčasťou bude aj špeciálny skleník. Pôjde o moderné technologické pracovisko, ktoré posunie praktické vzdelávanie žiakov na novú úroveň. Nový výučbový skleník s technologickým a výučbovým zázemím bude miestom, kde si žiaci osvoja najmodernejšie pestovateľské postupy, naučia sa pracovať s inteligentnými technológiami a v praxi spoznajú princípy udržateľného hospodárenia s vodou a energiami.

„Investujeme do školy, ktorá pripraví mladých ľudí na profesie a výzvy budúcnosti, a to od udržateľného pestovania až po moderné technológie v poľnohospodárstve. Zároveň chceme dať žiakom možnosť vidieť nové technológie priamo v praxi a pracovať s nimi. Práve preto je skleník v Bernolákove dôležitou súčasťou nášho kampusu," uviedol predseda BSK **Juraj Droba**.

Moderný skleník s rozlohou 532 m² a pridružené zázemie s ďalšími 260 m² vytvoria komplexné pracovisko určené predovšetkým na praktickú výučbu. Oceľová nosná konštrukcia so skleneným opláštením poskytne priestor na pestovanie v podmienkach, ktoré bude možné flexibilne prispôsobovať rôznym druhom rastlín a technológiám.

Moderný skleník (532 m²) vytvorí študentom SOŠ agrotechnickej v Bernolákove komplexné zázemie pre praktickú výučbu. | Vizualizácia: BSK

Učebňa, ktorá má podobu reálnej prevádzky

Nejde o klasický pestovateľský skleník. Jeho ambíciou je stať sa moderným laboratóriom praktického vzdelávania, v ktorom budú žiaci pracovať s technológiami využívanými v súčasnom profesionálnom pestovaní. Skleník bude rozdelený na samostatné pestovateľské časti s možnosťou individuálneho nastavenia klimatických podmienok. Automatizované systémy umožnia riadiť zavlažovanie, teplotu, vetranie, tienenie aj dávkovanie hnojív. Žiaci si tak priamo v praxi vyskúšajú klasické aj inovatívne pestovateľské metódy – od pestovania na náplavových stoloch až po hydroponické, NFT a indoor pestovanie.

„Najväčšou hodnotou nového skleníka je jeho praktické využitie. Žiaci sa nebudú o moderných technológiách učiť iba z učebníc. Budú s nimi pracovať, nastavovať ich, vyhodnocovať výsledky a získavať skúsenosti v podmienkach, ktoré sa približujú reálnej praxi,“ vysvetľuje jeho význam riaditeľka odboru stratégií, územného rozvoja a riadenia projektov BSK **Barbora Lukáčová**.

Moderné pestovanie s dôrazom na udržateľnosť

Výučbový skleník zároveň ukáže, že moderné poľnohospodárstvo a záhradníctvo môžu ísť ruka v ruke s ochranou životného prostredia a efektívnym využívaním zdrojov. Súčasťou projektu je zachytávanie dažďovej vody zo striech a jej opätovné využitie na zavlažovanie. Vykurovanie skleníka a zázemia zabezpečí kotol na biomasu a na vegetačnej streche zázemia pribudne 50 fotovoltických panelov.

Kľúčové pracovisko Kampusu bioenergetiky a krajinotvorby

Nový skleník bude patriť medzi kľúčové praktické pracoviská Kampusu bioenergetiky a krajinotvorby v Bernolákove. Prepájať bude viacero odborov a tém od záhradníctva krajinotvorby cez hospodárenie s vodou až po obnoviteľné zdroje energie a bioenergetiku. Skleník tak vytvorí priestor nielen na získavanie odborných vedomostí, ale predovšetkým na rozvoj praktických zručností. Tie môžu byť pre absolventov dôležitou konkurenčnou výhodou na trhu práce.

Skleník je realizovaný v rámci projektu „Budovanie a modernizácia Kampusu bioenergetiky a krajinotvorby v Bernolákove“ financovaného z Programu Slovensko. Zmluvná cena stavebných prác predstavuje takmer 1,3 milióna eur s DPH.

Lucia Forman
Bratislavský samosprávny kraj

ČO PRE ĽUDÍ ZNAMENÁ PETRŽALKA AKO DOMOV? ODPOVEĎ O DVA ROKY

„Nechceme pripraviť výstavu iba „o“ obyvateľoch, ale v dialógu s nimi,“ hovorí Ľubica Kollárová z Múzea mesta Bratislavy o pripravovanej výstave o petržalskej lokalite Romanova, kde vyrástli prvé novodobé paneláky.

Detské ihrisko vo vnútrobloku „účka“ na Romanovej. | Foto: Ľubo Stacho

Sídlisko Petržalka vzniklo pred viac ako päťdesiatimi rokmi. Aj keď z veľkolepých architektonických plánov sa napokon – vzhľadom na potrebu čo najrýchlejšie uspokojiť dopyt po bytoch – uskutočnil len zlomok, predsa len je táto urbanistická štruktúra svojím spôsobom unikátna. No nielen z hľadiska architektúry, ale aj sociológie. Do panelákov sa postupne presídlili nielen niekdajší obyvatelia starej Petržalky, ale ľudia z celej krajiny. *„IQ Slovenska je v Petržalke,“* hovorí s obľubou **Ladislav Snopko**, tribún Novembra 89, bývalý minister kultúry, dlhoročný riaditeľ Kultúrnych zariadení Petržalky – a (spolu so svojou manželkou, kunsthistoričkou **Zuzanou Bartošovou**) prvý obyvateľ prvého skolaudovaného petržalského paneláka vtedy na Togliattiho, dnes na Romanovej 33 a 35.

A práve tieto paneláky a lokalita, v ktorej sú „zasadené“, ich minulosť, prítomnosť i budúcnosť sú témou pripravovanej výstavy Múzea mesta Bratislavy (MMB). O tom, ako takáto výstava vzniká, čo všetko predchádza momentu, keď sa návštevníci ponoria do minulosti, sme sa zhovárali s **Lindou Mendelovou**, vedúcou programového oddelenia MMB, a **Ľubicou Kollárovou**, z oddelenia výskumu MMB.

Ak si pozriem dramaturgiu MMB za možno ostatných desať rokov, povedala by som, že expozície ďaleko presahujú to, čo máme z návštevy múzea zažité zo školských čias. Skrátka, nie je to už „sucharina“ – v októbri ste napríklad otvorili výstavu o klubovej scéne v Bratislave.

Linda Mendelová (LM): Podľa mňa sa zmenil celkový prístup k návštevníkovi, a to naprieč múzeom. Platí to dokonca aj pri školských návštevách. Múzejná pedagogika sa za posledné roky výrazne posunula a vzdelávacie programy dnes nie sú založené na tom, že deti iba počúvajú výklad. Pracuje sa s interaktivitou, objavovaním, diskusiou a vlastným zážitkom.

Podobné princípy sa snažíme uplatňovať aj pri výstavách. Neznamená to zjednodušovať obsah alebo rezignovať na odbornosť. Skôr hľadáme spôsob, ako odborný obsah podať tak, aby k nemu návštevník našiel vlastnú cestu. Veľmi dôležitý je pre nás príbeh, prepojenie s dneškom, dobrá architektúra výstavy, interaktívne prvky a sprievodný program.

Na návštevnosti aj reakciách vidíme, že to funguje. Veľmi nás teší najmä spätná väzba od ľudí, ktorí v Bratislave žijú a do múzea sa začínajú vracať – nielen na jednu konkrétnu výstavu, ale aj na diskusie, programy pre rodiny, podujatia na nádvoriach či na Devíne. Práve opakovaná návšteva a dlhodobé budovanie vzťahu s publikom sú pre nás možno dôležitejšie než úspech jedného projektu.

Čerpáte nápady aj od návštevníkov?

LM: Spätnú väzbu, samozrejme, sledujeme. Neznamená to, že dramaturgiu tvoríme ako

Južný pohľad na Romanovu. Vpravo je budova potravín (dnes Kraj) a vzadu ešte nedostavaná budova Technopolu. Foto: Ľubo Stacho

zoznam tém „na želanie“, ale reakcie publika nám veľmi pomáhajú pochopiť, ktoré témy rezonujú, čo ľuďom v múzeu chýba a akým spôsobom s nimi vieme komunikovať lepšie.

Pre nás je dôležité, aby výstava nebola iba súborom predmetov a dátumov. Predmet je oveľa zaujímavejší, keď vieme, komu patril, prečo vznikol, čo nám hovorí o živote človeka alebo o meste. Ľudské príbehy sa preto v našich projektoch dostávajú čoraz viac do popredia.

A o príbehoch by mala byť aj výstava, ktorú ste začali pripravovať v septembri – výstava o lokalite Romanovej (kedysi Togliattiho) ulice v Petržalke. Teraz máme rok 2026, výstava by mala byť otvorená o dva roky. Čo na príprave trvá tak dlho?

LM: Výstavu plánujeme otvoriť v roku 2028 a z pohľadu veľkého múzejného projektu to vlastne nie je až taký vzdialený termín. To, čo ľudia uvidia vo výstavnom priestore, je až posledná fáza niekoľkoročného procesu. Najskôr nás čaká výskum, potom prichádza výstavná architektúra, grafický dizajn, výber a príprava exponátov, výroba výstavných prvkov, audiovizuálny obsah a samotná inštalácia. Takže dva roky pri podobnom projekte ubehnú veľmi rýchlo.

Čo si máme predstaviť pod pojmom výskum v muzeálnej práci?

Ľubica Kollárová (LK): Výskum znamená prácu priamo v teréne, v našom prípade predovšetkým na Romanovej ulici a v jej okolí. Lokalitu sme nevybrali náhodne, stoja tu prvé dva petržalské paneláky – zhodou okolností výstava by mala byť otvorená na 50. výročie ich kolaudácie. Samotný výskum je časovo náročný, vyžaduje čas na zber, prepis rozhovorov aj vyhodnotenie dát. Chceme sa rozprávať s ľuďmi, ktorí tu žijú, žili alebo majú k tomuto miestu osobný vzťah. Zaujímajú nás ich spomienky, každodenné skúsenosti, rodinné a susedské príbehy, osobné fotografie, dokumenty či predmety, ktoré sa často nenachádzajú v múzejných fondoch, no môžu veľmi presne vypovedať o živote v meste. Zároveň nás zaujíma aj každodenný život v štvrti, obľúbené miesta, cestičky, ihriská a pod., kadiaľ ľudia každodenne prechádzajú, alebo trávia nejaký čas.

Popri práci v teréne budeme zároveň pracovať aj s archívmi, dobovou tlačou, odbornou literatúrou, zbierkami a dokumentáciou. Dôležité je práve prepojenie týchto rovín: osobnej pamäti, každodenných skúseností a historických prameňov. Práve participatívna rovina je pre nás kľúčová. Nechceme pripraviť výstavu iba „o“ obyvateľoch, ale v dialógu s nimi.

Výstava sa zameriava iba na tieto dva paneláky alebo má širší záber? Viete už teraz, čo všetko by ste na nej chceli predstaviť?

LK: V tejto chvíli by som radšej rozprávala o výskume ako o výstave. Panelové domy na Romanovej ulici majú symbolický význam, boli prvé. Na osobných príbehoch ich obyvateľov chceme zachytiť, ako sa z novopostaveného sídliska stávalo obývané miesto. Dôležitou témou je pamäť miesta. V stratégii MMB sa zdôrazňuje, že múzeum chce rozširovať zbierky nielen o hmotné artefakty, ale aj o nehmotné dedičstvo založené na kolektívnej pamäti. Práve preto nás zaujímajú osobné fotografie, dokumenty, predmety, spomienky a príbehy, ktoré sa bežne nedostanú do archívov, ale veľmi presne hovoria o tom, ako ľudia mesto zažívali.

V tomto zmysle je Romanova ulica a jej okolie konkrétnym prípadom, ale otázky, ktoré otvára, sú širšie: ako vzniká domov v novom meste, ako sa z anonymného sídliska stáva miesto osobnej pamäti a ako sa dejiny Bratislavy dajú rozprávať cez skúsenosť jej obyvateľov. MMB sa vo svojej stratégii profiluje ako otvorené a inkluzívne múzeum, ktoré spája odborný výskum, uchovávanie kultúrneho dedičstva a verejný dialóg.

Do prípravy chcete teda zapojiť aj verejnosť – obyvateľov lokality Háje, minulých aj súčasných obyvateľov dvoch panelákov. Ako a čo o (od) nich chcete vedieť?

LK: Zapojenie verejnosti je pre nás kľúčové. Práve ľudia, ktorí v týchto domoch bývali alebo bývajú vedia priniesť typ poznania, ktorý nenájdeme v archívoch ani v projektovej dokumentácii. Zaujíma nás, ako si pamätajú začiatky bývania v novej Petržalke (napr. príchod do bytu, prvé dojmy z domu, vybavenosť okolia), a rovnako nás zaujíma aj súčasná skúsenosť — ako sa v lokalite žije dnes, čo sa zmenilo, čo pretrvalo, čo ľuďom chýba a ktoré miesta sú pre nich dôležité. Chceme zachytiť pestrosť miesta. Inak si Romanovu pamätajú prví obyvatelia, inak ich deti, ktoré tam vyrastali, inak ľudia, ktorí sa prisťahovali po roku 1989 alebo len v posledných rokoch. Práve tieto rôzne hlasy nám môžu ukázať, že história miesta sa skladá sa z viacerých skúseností, pamätí a vrstiev. V širšom zmysle sa pýtame aj na to, čo pre ľudí znamená Petržalka ako domov. Ako sa menil jej obraz? Kedy sa človek začne cítiť ako „Petržalčan“ alebo „Petržalčanka“? Čo vytvára vzťah k domu, ulici alebo sídlisku? A čo by podľa obyvateľov nemalo z pamäti tohto miesta zmiznúť?

Forma zapojenia môže byť rôzna: rozhovor, spoločné prezeranie fotografií, zdieľanie spomienok, zapožičanie alebo darovanie materiálov, prípadne účasť na ďalších stretnutiach počas prípravy výstavy. Všetko bude dobrovoľné a po dohode s účastníkmi. Budeme pracovať s informovaným súhlasom, možnosťou anonymity a citlivým zaobchádzaním s osobnými údajmi. Chceme, aby sa obyvatelia nestali iba respondentmi výskumu, ale spolutvorcami pamäti miesta, a tým aj súčasťou múzea.

Robili ste už takéto výskumy s obyvateľmi?

LK: V takto nastavenej podobe ide pre Múzeum mesta Bratislavy o pilotný výskum. Skúšame model, v ktorom sa výskum jedného domu, jednej ulice a jej okolia stáva východiskom pre širšie rozprávanie o meste. Nejde teda len o doplnenie archívnych faktov, ale o systematickú prácu s obyvateľmi, ich pamäťou, skúsenosťami, osobnými materiálmi a každo-

dennými príbehmi. Zároveň to neznamená, že MMB s participáciou začína od nuly. Múzeum má už rozbehnuté viaceré projekty a programy, ktoré sú postavené na spolupráci s rôznymi skupinami obyvateľstva a na otváraní múzea smerom k verejnosti. Výsledok budeme hodnotiť podľa toho, či sa nám podarí vytvoriť dôveru, dlhodobejší dialóg a citlivý spôsob, ako osobné skúsenosti preniesť do múzejného prostredia. Práve to je pre nás na tomto pilotnom výskume najdôležitejšie.

Ak by sme sa mali baviť o konkrétnej podobe výstavy, chystáte aj niečo také ako model typického panelákového bytu z konca 70. rokov 20. storočia?

LM: Je to určite jedna z možností, nad ktorými premýšľame. Konkrétna podoba výstavy sa však bude ešte kryštalizovať na základe výskumu a materiálov, ktoré sa nám podarí získať. Veľmi nás zaujíma práve téma bývania – dispozícia bytu, nábytok, predmety každodennej potreby, ale aj to, ako si ľudia nový, pomerne štandardizovaný priestor postupne prispôsobovali a vytvárali si z neho vlastný domov. Nemusí to napokon znamenať doslovnú rekonštrukciu celého bytu. Môže ísť o jeho časť, priestorovú inštaláciu alebo iný spôsob.

Aj pri tomto však bude pre nás dôležitá spolupráca s pamätníkmi. Nechceme totiž vytvoriť akúsi univerzálnu kulisu „socialistického bytu“, ale čo najpresnejšie zachytiť konkrétnu skúsenosť prvých obyvateľov a obyvateliek týchto domov.

Ako sa teda s vami môžu obyvatelia spojiť, respektíve ako sa s nimi spojíte vy?

LK: Obyvateľov a obyvateľky chceme osloviť viacerými spôsobmi, aby sa informácia dostala k rôznym skupinám ľudí, nielen k tým, ktorí sledujú múzeum alebo mestskú časť na sociálnych sieťach. Prvou formou bola verejná výzva v miestnych novinách a na sociálnych sieťach.

Zároveň sme pripravili leták do schránok priamo v lokalite, najmä na Romanovej ulici a v jej okolí. Na letáku je uvedený kontaktný e-mail, cez ktorý sa nám môžu ozvať ľudia, ktorí majú záujem zapojiť sa do výskumu, podeliť sa o svoje spomienky, skúsenosti, fotografie alebo dokumenty.

Pracujeme aj s takzvanou metódou snehovej gule. To znamená, že cez prvé kontakty sa dostávame k ďalším ľuďom na základe osobných odporúčaní. Pri takomto type výskumu je to veľmi dôležité, pretože dôvera často vzniká práve cez susedské, rodinné alebo priateľské väzby. Okrem toho budeme prítomní aj priamo v priestore. Výskumný tím bude tráviť čas v lokalite, sledovať každodenný život v okolí Romanovej ulice a oslovovať ľudí aj osobne. Samozrejme citlivo, bez nátlaku a s vysvetlením, o aký projekt ide. Nejde nám o jednorazový zber odpovedí, ale o postupné budovanie kontaktu a dôvery. Zapojenie do výskumu je dobrovoľné. Každému, kto prejaví záujem, vysvetlíme priebeh výskumu, spôsob práce s informáciami, možnosť anonymity aj pravidlá informovaného súhlasu. Budeme veľmi vďační všetkým, ktorí sa rozhodnú zapojiť. Výzva beží od septembra 2026 a respondenti nás môžu kontaktovať e-maile **vyskum@mmb.sk**.

Detské ihriská v Petržalke pochádzajú z dielne Evy Grébertovej a Jozefa Slíža. | Foto: Ľubo Stacho

Výskum už teda prebieha od septembra – môžete prezradiť, koľko ľudí sa vám už ozvalo? Máte už nejaké zaujímavé, možno nečakané zistenia?

LK: Na našu výzvu zatiaľ zareagovalo 12 respondentiek a respondentov. S niektorými som sa už osobne stretla a ďalšie rozhovory plánujeme. Zároveň sme do výskumu v teréne zapojili študentky a študentov sociálnej antropológie, fotografie a dokumentaristiky. Na konkrétne zistenia je zatiaľ priskoro, keďže výskum je ešte len na začiatku.

Predbieham, ale budú niekde na výstave mená ľudí, ktorí vám poskytli materiál v podobe spomienok (pravdaže, ak s tým budú súhlasiť)?

LM: Určite by sme chceli, aby ľudia, ktorí sa na vzniku výstavy podieľajú, dostali primeraný kredit – samozrejme vždy podľa toho, s čím budú sami súhlasiť.

Pri takto koncipovanom projekte totiž obyvatelia nie sú iba „zdrojom informácií“. Svojimi spomienkami, fotografiami, predmetmi a skúsenosťami sa stávajú spolutvorcami príbehu, ktorý múzeum rozpráva. Bez ich vstupu by sme vedeli predstaviť urbanistické plány, dátumy či oficiálne dokumenty, ale chýbalo by to najdôležitejšie – ako sa v novovznikajúcej Petržalke skutočne žilo.

Preto považujem za prirodzené, aby bolo ich autorstvo a podiel na projekte viditeľné všade tam, kde si to budú želať.

Martina Štefániková

NESTO. TU POKRAČUJE PETRŽALKA

Nová štvrť na juhu Petržalky prinesie rôzne formy bývania, služby aj športoviská.

Nesto bude rásť po etapách počas viacerých rokov. S novými domami sa bude rozširovať aj ponuka služieb, športoviská, promenáda, vzniknú nové pracovné miesta. | Vizualizácia: Lucron

Šport k Petržalke neodmysliteľne patrí. A hoci štvrť Nesto na jej južnom okraji ešte len rastie, do života mestskej časti sa zapája už dnes. Spolu so SportInstitute počas celého roka podporuje športové aktivity pre petržalské deti – od plávania a atletickej prípravy až po letné tábory Summer Hero Camp.

A športu bude dosť aj priamo v novej štvrti. Na 47 hektároch postupne vyrastie miesto, kde sa bude bývať, pracovať, športovať aj oddychovať. Pribudnú športoviská, zeleň aj pešia promenáda s oddychovými zónami. Bývanie sa tu premieša so službami a pracovnými miestami tak, aby sa čo najviac vecí každodenného života dalo vybaviť priamo v okolí.

Káva, detské fyzio a čoskoro aj pub

Nesto už pritom nie je len plánom na papieri. V prvých domoch sa už býva a spolu s novými susedmi prichádza aj bežný život. Už dnes tu funguje kaviareň a detské fyzio a v novembri pribudne pivárenská reštaurácia Plzenské srdce. Postupne sa pridajú ďalšie služby, obchody aj miesta, kde sa dá stretnúť s priateľmi alebo si jednoducho oddýchnuť.

Na možnosti trávenia voľného času však netreba čakať, viaceré ponúka okolie už dnes. Neďaleko vedie cyklotrasa, v okolí vojenských bunkrov sa dá vyraziť na prechádzku či opekačku a na bicykli pokračovať aj smerom do Rakúska. Hranica, ktorá kedysi túto časť Petržalky uzatvárala, je dnes skôr bránou k ďalším možnostiam, ako stráviť voľné popoludnie či víkend.

Rásť bude aj ponuka bývania. Aktuálne sa stavia komornejšie Nesto Prime s väčšími bytmi a prvý veľký projekt komerčného nájomného bývania s viac ako 300 plne zariadenými štúdiami. Tie budú určené ľuďom, ktorí chcú bývať kvalitne, ale vlastný byt si zatiaľ kupovať nechcú alebo ho práve nepotrebujú. V jednej štvrti si tak nájdu miesto ľudia s rôznymi predstavami o bývaní aj životným štýlom.

Blízko nielen do centra

Bývanie pritom nebude v Neste jediným dôvodom, prečo sem ľudia budú prichádzať. Na severe vyrastie retail park aj logistický park, pribudnú pracovné miesta a priamo sem sa presťahuje aj Lucron – developer, ktorý Nesto buduje.

Poloha na juhu Petržalky prináša výhodu, ktorú ocení každý, kto sa nepohybuje len medzi domovom a centrom mesta. Nesto je dobre napojené na diaľničnú sieť, takže sa odtiaľ dá rýchlo vyraziť do iných častí Bratislavy, za mesto aj smerom do Rakúska či Maďarska. Blízko je tak nielen do práce či za službami, ale aj do prírody alebo na výlet za hranice. A práve jednoduchý prístup k rôznym smerom môže byť v každodennom živote rovnako praktický ako krátka cesta do centra.

V novej štvrti postupne pribudnú ďalšie cestné prepojenia, MHD, cyklotrasy aj pešie trasy. Auto tak nebude jedinou praktickou voľbou a nová časť sa bude čoraz lepšie prepájať so zvyškom Petržalky.

Nesto bude rásť po etapách počas viacerých rokov. S novými domami sa bude rozširovať aj ponuka služieb, športoviská, promenáda, vzniknú nové pracovné miesta aj ďalšie možnosti trávenia voľného času. A kým toto všetko postupne vyrastie, Nesto si buduje vzťah s Petržalkou už dnes – napríklad aj tým, že si miestne deti môžu zaplávať, zatrénovať alebo stráviť leto športom.

Judita Šipekiová
nesto.sk

PETRŽALSKÁ AKADÉMIA VZDELÁVANIA: NEPÁL V MONZÚNOVOM OBDOBÍ

Profesor Svetozár Krno prednáša politológiu a voľný čas zasvätil horám. | Foto: Archív SK

Monzúnovému obdobiu sa komerční trekári vyhýbajú ako čert svätenej vode. Pred nástupom azúrového neba panuje v Himalájach pokoj. Niektoré horské osady čakajú na začiatok turistickej sezóny, ale iné žijú šťastne a sebestačne aj bez ekonomickej pomoci pohodlných dovolenkárov.

Prof. PhDr. **Svetozára Krnu**, CSc. obdobie monzúnov v Nepále neodradilo, naopak absolvoval počas neho štyri výpravy. Kráčal pod osemtisícovkami Annapurna, Manasla a Dhaulágirí a údolím Rolwaling Himal. Navštívil národný park Langtang pri tibetských hraniciach, nevynechal oblasť epicentra zemetrasenia. Svoje zážitky zachytil v knihe *Nepál v monzúnovom období* a v rámci 9. prednášky projektu Petržalská akadémia vzdelávania (PAV) o nich príde porozprávať aj do Petržalskej knižnice.

25. november | 17:30
Knižnica Fedinova 7

KAPITÁN PADÁK & NÁVRAT DO VÝŠIN

Uvedenie knihy **Kristíny Balúchovej**, ktorá svoju populárnu sériu o kapitánovi Padákovi rozšírila o piate pokračovanie. Krstnou mamou nového diela bude knižná blogerka **Naďa Nováková**. Stretnutie s autorkou a novou knihou doplní zaujímavé rozprávanie a interakcia s detským čitateľom.

14. november | 10:00
Knižnica Fedinova 7

POČÚVADLO VOL. 13

Pozývame vás na obľúbený večer plný literárnych ukážok v interpretácii známych osobností – tentoraz pozvanie prijali spisovateľka **Elena Hidvégyiová Yung**, publicistky **Ria Gehrerová** a **Barbora Zmušková** či herec **Martin Zatovič**. Atmosféru doplní hudba v podaní skupiny **Longital** a tešiť sa môžete aj na súťaž o skvelé knižné tituly z vydavateľstiev Slovart a Literárna bašta.

20. november | 17:00 – 22:00
Knižnica Fedinova 7

KINEDOK V KNIŽNICI: MÔJ CHEMICKÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM

Biochemik Gyula Dékány verí, že sa mu podarí nájsť liek na Parkinsonovu a Alzheimerovu chorobu. Foto: Éclipse Film

9. november | 17:30
Knižnica Vavilovova 26

12. november | 17:30
Knižnica Fedinova 7

Čo je život? Pre biochemika **Gyulu Dékányho** je odpoveď jednoznačná: chemický informačný systém. Posadnuto sa ženie viac ako dve desaťročia a cez niekoľko kontinentov k prelomovému objavu – syntéze zlúčeniny s potenciálom liečiť Parkinsonovu a Alzheimerovu chorobu. Gyula je oddaný vedec a biotechnologický podnikateľ a jeho misia pomôcť tisíckam pacientov – plná grantových bitiek, investorských tlakov a globálnych kríz – nás zoznamuje s výzvami, ktorým dnešné výskumy čelia. Dokument v roku 2025 nakrútil maďarský režisér **Márton Vízkelety**.

Stranu pripravili
Viera Némethová a Deana Tasáryová

november 2026

PROGRAM 11

KULTÚRNE ZARIADENIA PETRŽALKY

WWW.KULTURAVPETRZALKE.SK

Dom kultúry Zrkadlový háj

ŤAPÁKOVCI
tragikomédia • divadlo 13. opona
pondelok 2. nov | 19:00 | 20 – 25 €

NESTARNÚCE MELÓDIE
tanečno-zábavné popoludnie
streda 4. nov | 14:00 – 19:00 | 4 €

PAVEL ŽALMAN LOHONKA A HOSTIA
streda 4. nov | 19:00 | 28 – 45 €

KLUB ZA ZRKADLOM
VENTOLIN + FVLCRVM
Ventofu Tour 2026
piatok 6. nov | 20:00 | 17 – 25 €

ROZPRÁVKOVÁ NEDEĽA
SLOVENSKÉ ĽADOVÉ KRÁĽOVSTVO
nedeľa 8. nov | 10:30 | 16 €

SWAP OBLEČENIA A SPOLOČENSKÝCH HIER
vymeň oblečenie alebo hru
nedeľa 8. nov | 13:00 – 18:00 | 2 €

KLENOTY ČESKEJ KOMÉDIE
NIKDY NENÍ POZDĚ
komédia o životnom zmierení
pondelok 9. nov | 19:00 | 30 €

NOVEMBER ’89
diskusia a koncert
štvrtok 12. nov | 17:00

KLUB ZA ZRKADLOM
FVCK KVLT + HIHIHAHAHOLKY
česká a slovenská alternatívna scéna
piatok 13. nov | 20:00 | 19/ 25 €

KLUB ZA ZRKADLOM
ANETA LANGEROVÁ
Zázračná písně krajina
sobota 14. nov | 19:00 | 39 €

DIVADLO ZA ZRKADLOM
NOVÝ ORNAMENT / JEDNÝM DYCHOM
PREMIÉRA • tanečný duet
pondelok 16. nov | 19:00 | 15/ 10 €

REPREZENTAČNÝ PROGRAM
folklórny súbor Technik
utorok 17. nov | 19:00 | 18 €

DIVADLO ZA ZRKADLOM
CIRK LA PUTYKA: RUNNERS
cirkus a tanec na obrovskom bežiacom páse
štvrtok 19. nov | 19:00 | 39 – 47 €

NU DANCE FEST – SOMASFÉRY / A STROMY SÚ NEHYBNÉ
medzinárodný festival súčasného tanca
piatok 20. nov | 17:00 | 15/ 10 €

NOC DIVADIEL 2026
NEPREBUDENÍ
Divadlo TUCET, Š.E.M., ICHTIS a iní
sobota 21. nov | celodenný program

SPOLOČENSKÉ HRY
príď si zahrať spoločenské hry
streda 25. nov | 17:00 – 20:00

VEČER AUTENTICKÉHO FOLKLÓRU
FOLKLÓRNE ZRKADLENIE
FS Technik, FS Ekonóm a FS Poľana
piatok 27. nov | 19:00 | 20 €

Dom kultúry Lúky

ROZHOVORY SO SMRŤOU
činohra, čierna komédia
Divadlo TANDEM
streda 4. nov | 19:00 | 10 €

PONORY – PRABLESKOVÁ / HIERWEG / KREN BERI
trojvečer songwriterov
piatok 6. nov | 19:00 | 5 €

ANDREA VIZVÁRI
VEČER HVIEZDNYCH ÁRIÍ
vystúpenie sopranistky SND
nedeľa 8. nov | 18:00 | 13/ 15 €

TVORIVÝ BABINEC
sklenený podnos
štvrtok 12. nov | 18:00 | 20 €

SKÚŠOBNE 2026
prehliadka hudobných skupín
piatok 13. nov | 18:00 | vstup voľný

PANEL DISKA OLDIESKA: CZ & SK
hity zo 70. až miléniových rokov
sobota 14. nov | 18:00 | 8 €

LADIES ART S MONIKOU
ružová alebo modrá? – Pablo Picasso
štvrtok 19. nov | 18:00 | 25 €

HROMOBYTIE 03
RESIDUAL, AS THEY RISE
piatok 20. nov | 19:00 | 5 €

SMEDZI RIADKAMI
STAND-UP ZO ŠKOLSKÝCH LAVÍC
stand-up pre deti a rodičov
sobota 21. nov | 17:00 | 3/ 5 €

FOLKO A FIALKA
rozprávka • DIVADLO MASKA
nedeľa 22. nov | 10:00 | 10/ 5 €

POPLACH V HOTELI WESTMINSTER
divadelná komédia • Divadlo Artynas
nedeľa 22. nov | 19:00 | 15 €

ČAJ O ŠTVRTEJ
piatok 27. nov | 16:00 | 4 €

STAROVAL
muzikál, dráma • Divadlo TANDEM
piatok 27. nov | 19:00 | 12 €

ROZPRÁVKOVÁ NEDEĽA
VLK A SEDEM KOZLIATOK
divadelné predstavenie
nedeľa 29. nov | 10:00 | 5 €

FOLKLÓRNA STUDIENKA
prehliadka detských súborov a vianočné trhy
nedeľa 29. nov | 15:00 | 2 €

Cik Cak Centrum

ZA HRANICAMI FANTÁZIE
výstava výtvarníčky Ingrid Rudavskej
vernisáž: streda 4. nov | 18:30
vstup voľný | výstava do 25. nov

SENIORSKÁ VÝTVARNÁ JESEŇ
WORKSHOP PLSTENIA
štvrtok 12. nov | 10:00 | 10/ 6 €

SENIORSKÁ VÝTVARNÁ JESEŇ
ŠPERKÁRSKY WORKSHOP
pondelok 16. nov | 9:30 | 10/ 6 €

SENIORSKÁ VÝTVARNÁ JESEŇ
SKLÁRSKY WORKSHOP
streda 18. nov | 9:30 | 10/ 6 €

SENIORSKÁ VÝTVARNÁ JESEŇ
FIGURÁLNA TVORBA
štvrtok 19. nov | 9:30 | 6/ 3 €

ZLATÉ TELEVÍZNE NÁVRATY
MILOŠ BUBÁN
štvrtok 19. nov | 17:00 | 4/ 3 €

MUSIC MOMENTS
MONIKA STANISLAVOVÁ A MICHAL BÁZLIK
piatok 20. nov | 18:00 | 6/ 5 €

SENIORSKÁ VÝTVARNÁ JESEŇ
TECHNIKY MAĽBY
utorok 24. nov | 11:00 | 3 €

CESTOVATEĽSKÝ KLUB
MONGOLSKÍ JAZDCI NA SOBOCH
prednáška Jozefa Terema
štvrtok 26. nov | 18:00 | 4/ 3 €

KONZERVATORISTI V PETRŽALKE
nedeľa 29. nov | 17:00 | 4/ 3 €

ĽAHKOSŤ A LADNOSŤ
NA TANEČNOM PARKETE
tanečný workshop pre seniorov
pondelky a stredy | 15:00 | 3 €

Dočasný kultúrny priestor

ANDREJ BALCO: UNAVENÍ SLNKOM
výstava fotografií
kurátorka Lucia L. Fisherová
vernisáž: sobota 7. nov | 16:00
výstava do 29. nov

zmena programu vyhradená

PARABEDMINTONISTI SÚ MRŠTNÍ A RÝCHLI AKO HRDINOVIA Z MATRIXU

„Mojím cieľom je budovať v hráčoch sebavedomie. Ak je niekto mladý a má zdravotné znevýhodnenie, často čelí aj šikane. Myslím si, že šport môže byť na takéto niečo celkom pekným riešením,“ hovorí tréner parabedmintonového klubu z Petržalky.

Nádeje parabedmintonového klubu Allten, Petržalčanky Sofia Slugeňová (vľavo) a Sabina Malíková. | Foto: Jakub Filčák

Bedminton patrí medzi športy, pri ktorých rozhodujú rýchlosť, presnosť, koordinácia a schopnosť predvídať súperove pohyby. Keď sa k tomu pridá zdravotné znevýhodnenie, nároky na hráča aj trénera sa ešte zvyšujú. Napriek tomu dokážu parabedmintonisti predvádzať neskutočné výkony. Potvrdzujú to aj členovia bratislavského klubu **Allten**, ktorý vznikol v lete 2024 v Petržalke. Za jeho založením stojí iba dvadsaťpäťročný bývalý súťažný bedmintonista **Jakub Filčák**.

Od jedného hráča k vlastnému klubu

„Je to pekný príbeh,“ hovorí o pozadí vzniku klubu Filčák. Spája sa s menom **Rudolf Klein**. Ten dnes patrí medzi najvyššie postavených slovenských hráčov v parabedmintonovom rebríčku. K športu sa však dostal po náročnej životnej skúške – autonehode, pri ktorej prišiel o ľavé predkolenie.

„V tom čase som robil na Slávii trénera bedmintonistov a Rudy, s ktorým sme sa krátko stretli na skupinovom tréningu, ma oslovil, či by som ho netrénoval tiež. Súhlasil som,“ spomína Filčák. Začiatky boli náročné pre oboch, trénovanie človeka so zdravotným obmedzením si vyžaduje špeciálny prístup a obaja – bez predošlých skúseností – hľadali, ako na to. Húževnatosť sa vyplatila. Rudy sa neustále zlepšoval a zatúžil porovnať si sily aj s konkurenciou. *„V tedy vznikla myšlienka založiť klub, ktorý by dokázal získavať externé financie, ktoré by pokryli náklady na účasť na turnajoch,“* hovorí Filčák.

Dnes má Allten päť oficiálnych hráčov vo veku od jedenásť do tridsaťdeväť rokov a vytrvalo hľadá ďalších členov – prostredníctvom sociálnych sietí alebo organizácií združujúcich ľudí so zdravotným znevýhodnením. Nie je to však jednoduché. *„Buď už robia iný šport, alebo je pre nich ich znevýhodnenie natoľko náročné, že ho nedokážu skĺbiť so športom. Chápem to, veď pre niektorých ľudí je pomerne ťažký aj každodenný život,“* objasňuje tréner.

Tento šport neodpúšťa chyby

Parabedmintonisti súťažia v šiestich kategóriách – dvoch „vozíčkarských“ a štyroch stojacich, rozdelených podľa stupňa znevýhodnenia (poškodenie dolných a horných končatín a nižší vzrast). Každá kategória si vyžaduje osobitný prístup a tréning prispôsobený možnostiam konkrétneho hráča.

„Každé znevýhodnenie je špecifické a trochu inak sa prejavuje. Vždy je potrebné nájsť spôsob, ktorý bude tomu konkrétnemu človeku fungovať,“ vysvetľuje Filčák. Jeho taktikou je zautomatizovanie techniky úderov a pohybu. Až keď to hráči dokonale zvládnu, prichádza na rad ich prepájanie do herných situácií. Bedminton je totiž mimoriadne rýchly šport, v ktorom môže aj jeden zbytočný krok rozhodnúť o strate výmeny.

Tréningy sa konajú dvakrát týždenne v športovej hale TK Slávia v susedstve Ekonomickej univerzity Bratislava; trvajú hodinu a pol. Hráči, ktorí sa pripravujú na medzinárodné súťaže, absolvujú aj individuálne tréningy.

„Bedminton je šport na dlhú trať aj pri zdravých hráčoch. Bavíme sa minimálne o piatich rokoch, aby ste sa ho naučili hrať naozaj dobre,“ približuje

tréner. Dievčatá (ktoré makajú na kurte zatiaľ čo robíme rozhovor) majú za sebou zatiaľ kratšie obdobie prípravy, no sú veľmi šikovné. **Sabina Malíková** (kategória SS6) a **Sofia Slugeňová** (kategória SU5) – mimochodom, obe sú Petržalčanky – trénujú približne rok a pol, majú veľký potenciál. *„Sabi tento rok získala dve bronzové medaily na Czech Para Bedminton International, Sofi čaká onedlho medzinárodná kvalifikácia.“*

Najväčším súperom sú financie

Ako väčšinu klubov na Slovensku, aj bratislavských parabedmintostov trápi najmä absencia priestorov na tréningy a nedostatok financií. Nevyhnutnosť prispôsobiť sa voľným termínom je pritom pre športovcov s obmedzením často oveľa problematickejšia než pre zdravých hráčov. *„Pozrite sa, je tu dvanásť kurtov a všetky sú obsadené,“* ukazuje Filčák. Náklady? Prenájom kurtu stojí 18 eur na hodinu, k tomu treba pripočítať športové vybavenie, cestovanie, turnajové poplatky a ďalšie výdavky.

Napríklad košíky. *„To je večný problém. Ich cena stúpa z roka na rok, tuba najdrahších turnajových košíkov vyjde na 50-60 eur a pierkové košíky sa pomerne rýchlo zničia,“* hovorí Filčák. *„Záleží od techniky, no na lepšom zápase bežne zničíte dva – tri košíky. A to som bol ešte dosť skromný. Samozrejme, sú tu aj hybridné košíky, kde časť je z plastu a časť z menej kvalitných pierok – tam tuba môže stáť okolo 20 eur. Ale stále to je spotrebný materiál, ktorý treba neustále dopĺňať a ktorý nikto nie je ochotný sponzorovať.“*

Rudolf „Rudy“ Klein, v súčasnosti najvyššie postavený hráč klubu Allten v parabedmintonovom rebríčku. | Foto: Jakub Filčák

Osobitnou kapitolou sú vozíky. Pre parabedmintonistov musia byť špeciálne upravené – ich cena sa podľa typu a vyhotovenia pohybuje od 3 500 až po 12-tisíc eur. Nejde pritom o jednorazovú investíciu – pravidelne treba meniť kolieska a ďalšie komponenty.

„Podpora športu na Slovensku upadá z roka na rok a pri parašportoch mám niekedy pocit, že to platí dvojnásobne. Výsledky sa nedajú dosahovať bez toho, aby človek výrazne trénoval, a to stojí nemalé peniaze,“ upozorňuje Filčák. Ako príklad miesta, kde to funguje naozaj skvele uvádza Indiu, kde existuje približne sedem špecializovaných parabedmintonových centier. Športovci v nich žijú, pravidelne trénujú a šport sa pre nich stáva zamestnaním. *„V porovnaní s takýmito podmienkami majú slovenskí hráči výrazne sťaženú cestu k svetovej špičke.“*

Viac než športové výsledky

Pre Jakuba Filčáka však klub neznamená iba prípravu na súťaže. *„Mojím cieľom je budovať v hráčoch sebavedomie. Ak je niekto mladý a má zdravotné znevýhodnenie, často čelí aj šikane. Myslím si, že šport môže byť celkom pekným riešením na takéto niečo,“* hovorí.

Na svojich zverencoch obdivuje najmä ich prístup. *„Bez ohľadu na to, či ich bolí hlava, vonku prší alebo mali ťažký deň, aj tak odtrénujú na sto percent. Keďže môžem porovnávať, musím povedať, že oproti klasickým hráčom nie sú reaktívni, ale proaktívni. Robia veci bez frflania. To je za mňa obdivuhodné,“* dodáva.

Pritom pre parabedmintonistov, najmä tých na vozíčku, je podľa Filčáka príprava fyzicky oveľa náročnejšia, ako pre zdravých hráčov. *„Sám som si vyskúšal hrať na vozíku, aby som lepšie pochopil techniku a pohyby a musím povedať, že mi trvalo dlhé hodiny, kým som si vytrénoval predlaktie tak, aby som ho nemal úplne stuhnuté už po prvom sete. Je naozaj neskutočné, akú presnosť dokážu dosiahnuť tí najlepší hráči aj po dvojhodinovom zápase.“* Naozaj, oplatí sa pozrieť si zábery na internete. Hráči na vozíku sú mrštní a rýchli, ako Neo v Matrixe.

Snom je paralympiáda

Parabedminton sa po prvý raz predstavil na začiatku 90. rokov 20. storočia, no výrazný impulz získal po zaradení na paralympiádu v Tokiu v roku 2021. Odvtedy jeho popularita rastie najmä v ázijských krajinách, kde má šport silné zázemie a kvalitné tréningové centrá.

Slovensko má zatiaľ tri parabedmintonové kluby – Allten Bratislava, No Limit Košice a ŠK Žarnovica. Významným podujatím sú otvorené majstrovstvá sveta v parabedmintone, ktorých prvé tri ročníky sa uskutočnili v Kežmarku a slovenskí reprezentanti na nich získali trinásť medailí. Najbližšie majstrovstvá budú 7. a 8. novembra v Košiciach.

Jakub Filčák pôsobí od roku 2024 aj ako hlavný tréner českej reprezentácie. Skúsenosti zo zahraničia mu ukazujú, aký veľký rozdiel dokáže urobiť systematická podpora športovcov. Napriek náročným podmienkam však neprestáva snívať.

„Mojím snom je, aby sme mali dostatok hráčov, ktorých baví trénovať a dokážu dosahovať dobré výsledky na medzinárodnej úrovni. Želal by som si, aby sme mali centrum, kde by sme trénovali a ako silný kolektív mohli zabojovať o pekný výsledok,“ hovorí. *„A možno by bolo pekné, keby sa aspoň jeden hráč dostal niekedy v budúcnosti na paralympiádu. Myslím si, že dievčatá majú na to celkom dobre našliapnuté.“.*

Martina Štefániková

Parabedminton existuje už tridsať rokov

Na medzinárodnej scéne sa parabedminton predstavil pred vyše tridsiatimi rokmi – využil vtedy vlnu popularity, ktorú získal klasický bedminton po zaradení medzi olympijské športy na OH v Barcelone v roku 1992. Prvé majstrovstvá sveta boli v Holandsku v roku 1998, oficiálnou súčasťou Svetovej bedmintonovej federácie BWF sa stal o trinásť rokov neskôr. Na paralympiáde mal tento šport premiéru v Tokiu v roku 2021.

Parabedmintonsti súťažia rovnako ako klasickí hráči – v mužských a ženských dvojhrách a štvorhrách a v zmiešanej štvorhre.

Podľa hendikepu sú rozdelení do šiestich kategórií – WH1 a WH2 (vozíčkari s vážnym a menej vážnym poškodením), SL3 a SL4 (stojaci s hendikepom dolných končatín), SU5 (stojaci s poškodením hornej končatiny a SS6 (stojaci nízkeho vzrastu).

Výška siete je identická, menšie modifikácie sa týkajú rozmerov ihriska. V dvojhre parabedmintonisti v kategóriách WH1, WH2 a SL4 hrajú svoje duely len na polovici kurtu.

„Bolo nepravdepodobné, že by vedela čítať. Len málokto z môjho dvora to dokázal. Toto opatrenie zaviedol jeden z mojich predkov, aby sa tajomstvá dvora ... (znenie tajničky).“ (citát z knihy Saary El-Arifi – Kleopatra)

Lindeni

Výhercom krížovky z čísla 10/2026 sa stáva **Ignác Oleš**.

V novembrovom čísle hráte s vydavateľstvom **Lindeni** o knihu britskej autorky **Saary El-Arifi**. **Kleopatra** je vzrušujúci (fiktívny) príbeh zo života legendárnej egyptskej vládkyne.

Držíme palce!

Pomôcky: load, croda, Meolo, aetas, Ataa	Častica (hneď)	Ruský súhlas	Hydroxid rubidný	Semita	Aktinón (zn.)	Cestovala lietadlom	Irish Cyclists Association (skr.)
1. časť tajničky							
Močiarna žaburina (hovor.)							
	Nočný zábavný podnik	Počnúc / Citoslovce povzdychu			Tade (kniž.) / Podstata		
Pôvodca všetkého, stvoriteľ (náb.)				Konzumuje / Produkt			Americký (skr.)
Tiež / Existuješ			Darovala / Epická tvorba				

Autor: Blah.	2. časť tajničky	Pooberali	Náklad, po anglicky	Acid House Kings (skr.)	Slovenská republika / Akváriová rybka			Eidamský syr (hovor.) / Onakým spôsobom					
Privolávali							Vyčisti praním / Poháňala					Horský listnatý strom	Možno, hádam
Biedne						Kazenie, rozpad / Odhadom							
Schopnosť vidieť					Onakým spôsobom / Roky, po latinsky						Usus (skr.) / Mesto na Záhorí		
Čmud				Estónske mesto / Navijak						Lyže, po anglicky / Lúčny porast			
Otravné látky (skr.)			Talianske sídlo / Bľabot						Trnava (EČV) / Ktože			Hah, hach	Ulica (skr.)
Meno Miloty								3. časť tajničky / Spodná vrstva (odb.)					
	Okej (skr.)	Grónske sídlo / Opracované drevo					Roztápal / Zhruba, nejako						
Daj na vedomie						Patriaca apovi / Ornamental (angl. skr.)						Mastné tekutiny	Neprejavuj
Časť chôdze					Orgán zraku / Väzenská kobka				Značka kozmetiky / Akže				
	Abtesla (zn.) / Obidvaja			Britská chem. spol. / Poskytni						Priraďovacia spojka / Nemoc. oddelenie			
Osobné zámeno			Súbor všet. zubov / Nemecko (kód)								Citoslovce varovania / A dato (skr.)		
Pichal						Aktinón (zn.)			Druh morskej ryby				
Stromoradie, i ALEJ						Krupina (EČV)			Ošatenie				

Odpovede zasielajte na e-mail **noviny@petrzalka.sk** do **22. novembra 2026** v predmete správy so slovom Tajnička.
Zaslanie viacerých e-mailov nezvyšuje vaše šance na výhru.

Naša Petržalka, bezplatné samosprávne noviny, mesačník, 53 000 kusov, ISSN 2644-5719, EV 5826/19 | Redakcia: Referát komunikácie Miestneho úradu Petržalka | noviny@petrzalka.sk, +421 947 487 085 | Tlač: MAFRAPRINT, Petr Turyna, +420 734 517 178 | Vydavateľ: Mestská časť Bratislava-Petržalka, Kutlíkova 17, 851 02 Bratislava, IČO: 00 603 201